

REFERAT Formannskapet d. 20-11-2024

Mødedato Onsdag d. 20. november 2024 kl. 09:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Behandling av utvalgssak.....	11
Godkjenning av protokoll fra formannskapetets møte 06.11.2024.....	12
Høringssvar - Nasjonal veileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester.....	14
Ivaretagelse av konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse i Kristiansand k	18
Forenkling av søknadsprosess BPA- ordningen.....	35
Inkludering av innbyggere med ulike funksjonsnedsettelse.....	38
Aksjonæravtale Sørnorsk Filmsenter AS.....	40
Kommuneplanens arealdel for Kristiansand - mindre endring.....	45
Utbyggingsprogram 2025-2028 - vedtak av program.....	55

Punkt .: Møtedokumenter

Bilag

Utbyggingsprogram - presentasjon for utvalg etter høring

Sakliste Formannskapet 20.11.2024

Komplett innkalling_ Formannskapet (20.11.2024)



PROTOKOLL FORMANNSKAPET

Dato: 20.11.2024
Sted: Formannskapssalen
Behandlede saker: 107/24 - 114/24
Møtets varighet: Kl. 09.00 til 10.35
Møteleder: Ordfører Mathias Bernander (H)

Til stede:

Mathias Bernander (H)
Erle Wright Severinsen (H) for
Amalie Gunnufsen (H)
Charlotte Beckmann Finnestad (KRF)
Sigrun Sæther (KRF)
Jonas Ek (KRF)
Jacob Haugmoen Handegard (V)
Øistein Hatlebakk (FRP) for
Julie Hetland (FRP)
Svein-Harald Mosvold Knutsen (PP)
Kenneth Mørk (AP)
Heidi Johansen (SV)
Jannike Arnesen (AP)
Kasper Bekkeli Espeland (Rødt)
Erik Rostoft (PS)

Forfall:

Norunn Tveiten Benestad (H)

Stian Storbukås (FRP)

Til stede fra administrasjonen:

Kommunedirektøren
Direktør for helse og mestring
Direktør for kultur og innbyggerdialog
Ass. direktør for by og stedsutvikling
Formannskapssekretæren

Dessuten møtte:

Synne Thornes, rådgiver utbyggingsstab

Orientering om utbyggingsprogram 2025-2028 ved Synne Thornes

- Årets revisjon
- Prinsippvedtaket
- Veien mot Kristiansand 2030
- Status infrastruktur – nytt format 2024
- Boligarealreserven
- Faktisk boligbygging og forventet boligbygging
- Sykepleierindeks 2023
- Boligbygging og reserver – bydeler
- Realisering av 10-minutters byen?
- Boligmarkedet
- SSB – befolkningsprognoser mot 2050
- Boligtyper
- Utleiemarkedet
- Sysselsatte i Kristiansand
- Næringsarealer og reserver
- Veien videre – revisjon 2025

Deretter spørsmålsrunde.

Formannskapssak:

107/24 Godkjenning av protokoll fra formannskapets møte 06.11.2024
(ark.nr. 2024000066)

Formannskapets vedtak:

Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 06.11.24.
(Enst.)

Formannskapssak:

108/24 Høringssvar - Nasjonal veileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester
(ark.nr. 2024019090)

Formannskapets vedtak:

Formannskapet vedtar forslag til høringsinnspill på "Nasjonal veileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester".
(Enst.)

109/24 Bystyresak:
Ivaretagelse av konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse i Kristiansand kommune”
(ark.nr. 2024006864)

Formannskapetets innstilling:

1. Bystyret tar saken til orientering.
(Enst.)
2. For å sikre at kvalitet i tjenestene opprettholdes og forbedres ber Bystyret kommunedirektøren komme tilbake med en sak som legger frem statistikk over antall vedtak kommunen har fattet i 2023 og 2024, knyttet til BPA, Helse, Mestring og Oppvekst. Saken skal belyse enkeltvedtak som er innvilget eller avslått samt antall klager som er behandlet av Statsforvalteren, hvor det fremgår oversikt over medhold/ikke medhold i klagen.
(Enst.)

Forslag:

PS fremmet følgende forslag:

«For å sikre at kvalitet i tjenestene opprettholdes og forbedres ber Bystyret kommunedirektøren komme tilbake med en sak som legger frem statistikk over antall vedtak kommunen har fattet i 2023 og 2024, knyttet til BPA, Helse, Mestring og Oppvekst. Saken skal belyse enkeltvedtak som er innvilget eller avslått samt antall klager som er behandlet av Statsforvalteren, hvor det fremgår oversikt over medhold/ikke medhold i klagen.»

Voteringer:

PS sitt forslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 2.

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 1.

110/24 Bystyresak:
Forenklings av søknadsprosess BPA- ordningen
(ark.nr. 2024023807)

Formannskapetets innstilling:

Formannskapet ber om at det utarbeides en forvaltningsrevisjonsrapport for å undersøke i hvilken grad praktiseringen med ordningen med brukerstyrt personlig assistanse er i tråd med lovverket.

- Hvordan er Kristiansand kommunes tildelingspraksis når det gjelder brukerstyrt personlig assistanse.
- Søknadsprosess og tildelingspraksis for BPA sammenlignet med andre storbykommuner.
- I hvilken grad kommunens tildeling av, samt utmåling av timer til BPA skjer i samsvar med gjeldene regelverk.
- I hvilken grad kommunens praktisering av BPA-ordningen er i tråd med ordningens intensjon.
- I hvilken grad Kristiansand kommune har fulgt opp forbedringspunktene fra forvaltningsrevisjonen fra 2019.

(14/1)

Forslag:

Høyre/KRF/FRP/Venstre fremmet følgende forslag:

«Formannskapet ber om at det utarbeides en forvaltningsrevisjonsrapport for å undersøke i hvilken grad praktiseringen med ordningen med brukerstyrt personlig assistanse er i tråd med lovverket.

- Hvordan er Kristiansand kommunes tildelingspraksis når det gjelder brukerstyrt personlig assistanse.
- Søknadsprosess og tildelingspraksis for BPA sammenlignet med andre storbykommuner.
- I hvilken grad kommunens tildeling av, samt utmåling av timer til BPA skjer i samsvar med gjeldene regelverk.
- I hvilken grad kommunens praktisering av BPA-ordningen er i tråd med ordningens intensjon.
- I hvilken grad Kristiansand kommune har fulgt opp forbedringspunktene fra forvaltningsrevisjonen fra 2019.»

PS fremmet følgende forslag:

«Kristiansand Kommune skal prioritere BPA som et likestillingsverktøy og en bærekraftig tjeneste som fremmer livskvalitet for både brukere og pårørende. Kommunen skal søke refusjoner og benytte alle statlige tilskudds muligheter som BPA-brukere kvalifiserer til, og utarbeide en enhetlig kostnadsoversikt over BPA for å sikre riktig ressursbruk. Videre skal kommunen aktivt samarbeide med private aktører for å avlaste egne ressurser og møte brukerbehovet effektivt. Av disse grunner anmoder bystyret om at Kristiansand kommune må få en rausere BPA-ordning.»

Voteringer:

Ved alternativ votering ble Høyre/KRF/FRP/Venstre sitt forslag vedtatt med 14 stemmer, mens 1 stemte for kommunedirektørens innstilling (Rødt).

PS sitt forslag følger saken uten votering.

Bystyresak:

111/24 Inkludering av innbyggere med ulike funksjonsnedsettelse
(ark.nr. 2024024647)

Formannskapets innstilling:

Bystyret ber om at alle relevante kommunale tjenester kartlegger sitt nivå av tilgjengelighet for døve og hørselshemmede, beregner kostnader og melder dette inn ved rullering av økonomiplanen fra 2026.

(Enst.)

Bystyresak:
112/24 Aksjonæravtale Sørnorsk filmsenter AS
(ark.nr. 2024026695)
Kultur- og idrettsutvalgets innst. 14.11.24 sak 85/24

Formannskapetets innstilling:

1. Kristiansand kommune selger 100 aksjer i Sørnorsk filmsenter AS til Telemark fylkeskommune for kr 10 000,-.
(Enst.)
2. En opptrapping av driftstilskuddet til Sørnorsk filmsenter frem mot 2029 innarbeides i budsjett- og økonomiplan for 2026-2029.
(13/2)
3. Forslag til ny aksjonæravtale vedtas.
(Enst.)

Voteringer:

Kultur- og idrettsutvalgets innst. pkt. 1 og 3 ble enstemmig vedtatt.

Kultur og idrettsutvalgets innst. pkt. 2 ble vedtatt med 13 mot 2 stemmer (PP/PS).

Bystyresak:
113/24 Kommuneplanens arealdel for Kristiansand - mindre endring
(ark.nr. 2024015737)
Areal- og miljøutvalgets innst. 14.11.24 sak 203/24

Formannskapetets innstilling:

1. I samsvar med plan- og bygningslovens §11-17 vedtar bystyret mindre endring av endring av kommuneplanens arealdel vedtatt i bystyret 28.2.2024.
 - a. Temakart T2-kvikkleire datert 31.10.2023 erstattes med nytt kart datert 16.07.2024.
 - b. Kommuneplanbestemmelse §12 pkt. 2 byggegrense mot kommunalt VA-nett utgår.
2. Bystyret delegerer myndigheten til å vedta mindre endring av kommuneplanens arealdel, etter plan- og bygningsloven §11-17, til areal- og miljøutvalget.
(Enst.)

Bystyresak:
114/24 Utbyggingsprogram 2025-2028 - vedtak av program
(ark.nr. 2024004445)

Formannskapetets innstilling:

Prinsippvedtak som forutsetning for utbyggingsavtaler, jf. pbl. § 17-2:

- a. Kommunen skal for perioden 2025-2028 tilrettelegge for et byggevolum på ca. 750 boliger pr. år.
- b. Utbyggingsprogrammet og tabell over utbyggingsområder gir grunnlag for drøftelse av utbyggingsavtale, herunder vilkår i utbyggingsavtale.
- c. Utbyggingsområder som er i samsvar med dagens gjeldende arealplan prioriteres i forhold til tilrettelegging av infrastruktur.
- d. Kommunen skal som hovedregel ikke igangsette reguleringsplanarbeid for områder som ikke er tråd med gjeldende arealplan og ikke har nødvendig tilrettelagt infrastruktur.

(Enst.)

Innmeldte spørsmål – eventuelt:

Repr. Heidi Johansen, SV, hadde meldt inn følgende spørsmål «Har ordfører valgt å innføre ny praksis som strammer inn hvilke flagg som kan flagges med på arrangementstengene utenfor rådhuset? Er dette en beslutning som ordfører kan ta alene? Skal det ikke opp til politisk behandling?»

Ordføreren besvarte spørsmålene. Det er en urolig situasjon i verden. Internasjonale spørsmål skal håndteres av regjeringen, Kristiansand kommune skal ikke ta del i internasjonale spørsmål. Det er derfor midlertidig innført forbud mot å heise andre nasjoners flagg på arrangementsstengene i Kristiansand inntil det kommer en sak til politisk behandling.

Repr. Jannike Arnesen, AP, hadde meldt inn følgende spørsmål «Jeg ble overrasket da jeg leste om Steinar Paulsen og Hope for Ukraine som ikke lengre får lov å hente avdanka rullatorer fra Kløvertun. Et av hovedmålene våre i kommuneplanens samfunnsdel er at vi skal være miljøvennlige. Jeg skjønner at disse rullatorene ikke kan deles ut i Norge, men jeg stiller meg helt uforstående til at ikke frivillige som sender disse ut av landet etter gjennomgang av dem kan få lov å få dem. Det fremstår veldig merkelig at kommunen heller skal betale for å kaste dem. Hvorfor ikke finne en løsning der organisasjonen slipper å klatre i containeren og heller kan komme innom på et gitt tidspunkt for å se hva de vil ha med seg? Har dere gjort en ny vurdering av denne saken eller står forbudet fortsatt?»

Kommunedirektøren besvarte spørsmålet. Innledningsvis er det behov for å oppklare noen misforståelser:

1. Det er ingen som har mistet avtale om å hente "avdankede rullatorer" ut fra våre avfallskontainere. Vi har aldri hatt slike avtaler, hverken med enkeltpersoner eller organisasjoner.

Det er NAV-Hjelpemiddelsentral som eier hjelpemidlene vi forvalter. Enhet for rehabilitering har derfor avtale om gjenbruk med NAV-Hjelpemiddelsentral. Avtalen innebærer at hjelpemidler som egner seg for gjenbruk, men som kommunen ikke ønsker å beholde selv, skal returneres til hjelpemiddelsentralen.

Til orientering, så har NAV-Hjelpemiddelsentral en egen avtale med Ukrainahjelpen vedr. hjelpesendinger.

2. I Enhet for rehabilitering har vi fokus på både miljøperspektiv og kommuneøkonomi. Som det ble beskrevet i avisartikkelen, gjenbraker vi de aller fleste hjelpemidlene som har vært utlånt – ofte flere ganger. Vi gjenbraker blant annet ca. 6- 800 rullatorer i året. Hjelpemidlene som havner i søppel-kontainerne er vurdert av våre teknikere som uegnet for gjenbruk. Dette er altså defekte produkter, som vil kunne utgjøre en risiko for brukere. Disse rullatorene sendes til gjenvinning, og siden hjelpemidlene er NAV sin eiendom, er det NAV som betaler for denne gjenvinningen. Kommunen har altså ingen kostnader knyttet til dette.

Når enhet for rehabilitering ikke ønsker at utenforstående henter ut avfall fra våre kontainere, har det sammenheng med følgende:

1. Sikkerhet
Uautorisert ferdsel i søppelkontainere utgjør i seg selv en risiko. Vi ønsker heller ikke å risikere at brukere skader seg på hjelpemidler, som av teknisk personell er vurdert som uegnet for gjenbruk.
2. Eksisterende avtale
Hjelpemidlene er NAV-Hjelpemiddelsentral sin eiendom. Vi forholder oss derfor til retningslinjene og avtalene med NAV, både i forhold til kommunens gjenbruk og i forhold til innsamling til hjelpesendinger. Gjennom å benytte NAV sin avtale med Ukrainahjelpen, har kommunen garanti om at den videre håndteringen av hjelpemidlene foregår på en kvalitetsmessig og etisk forsvarlig måte.

Å nekte uvedkommende adgang til avfallskontainerne er ikke unikt for vår tjeneste. Dette er normal praksis i enhver bedrift. Kommunedirektøren følger opp saken.

Møtet hevet.

Punkt .: Behandling av utvalgssak

Punkt 107/24: Godkjenning av protokoll fra formannskapets møte 06.11.2024

Bilag

Protokoll Formannskapet 06.11.2024



Dato 4. november 2024
Saksnr.: 2024000066-95
Saksbehandler Anne Lise H Aabø
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
20.11.2024

Godkjenning av protokoll fra formannskapets møte 06.11.24

Forslag til vedtak

[Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 06.11.24.](#)

Vedlegg:
Protokoll fra formannskapets møte 06.11.24

Punkt 108/24: Høringssvar - Nasjonal veileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester

Bilag

Vedtak OPPV, 05112024, Sak 57/24, Høringssvar - Nasjonal veileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester

Vedtak RPF, 11112024, Sak 68/24, Høringssvar - Nasjonal veileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester

Vedtak Eldre, 11112024, Sak 52/24, Høringssvar - Nasjonal veileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester

Høringssvar prioriteringsveileder



Dato 25. oktober 2024
Saksnr.: 2024019090-2
Saksbehandler Styrk Fjærtøft Vik
Godkjent av Brede Skaalerud
Kristin Eidet Robstad
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Råd for personer med funksjonsnedsettelse
Eldrerådet
Oppvekstutvalget
Helseutvalget
Formannskapet

Møtedato

11.11.2024
11.11.2024
05.11.2024
12.11.2024
20.11.2024

Hørings svar - Nasjonal veileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester

Forslag til vedtak

[Formannskapet vedtar forslag til høringsinnspill på "Nasjonal veileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester"](#).

Sammendrag

Helsedirektoratet har sendt utkast til ny nasjonal veileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester på høring. Dette er en ny veileder og den omhandler prosessen omkring prioriteringer i kommunene, men ikke innholdet i prioriteringene.

Det er viktig med gode og åpne prioriteringer. I en tidligere versjon av veilederen var en hovedanbefaling at kommunens ledelse kunne ha "åpenhet om prioritering av tiltak". Dette er nå tatt ut, og vi savner understrekning av åpenhet i prioriteringsprosessene. I framtiden må vi forvente at behovet for harde prioriteringer vil bli enda sterkere enn nå. Den faglige utviklingen tilsier at vi vil kunne gi stadig bedre og mer presise helsetjenester. Tilgangen på helsepersonell vil ikke øke i takt med behovet. Vi vil heller ikke kunne øke pengebruken. Dermed vil forventningsgapet mellom innbyggers forventninger og kommunenes leveranser øke.

Kommunedirektøren støtter at det er utviklet en prosessveileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester.

Kommunedirektøren har innspill til flere forhold i veilederen, blant annet at den i for liten grad bidrar til å veilede hvordan det skal prioriteres mellom ulike tiltak i helse- og omsorgstjenesten. Den går ikke inn på hvordan det skal prioriteres mellom tiltak i helse- og omsorgstjenesten og tiltak i andre sektorer. Veilederen får heller ikke godt nok fram roller og ansvarsfordeling mellom det politiske og det administrative nivået i kommunene.

Veilederen oppfattes som en første versjon som nå må prøves ut og evalueres.

Vedlegg:
Hørings svar prioriteringsveileder

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Prioriteringer i helsetjenestene har lang historie. På 1990-tallet leverte Lønning I og Lønning II-utvalgene sine rapporter. Senere har vi hatt Norheim-utvalget som leverte sin NOU i 2014 og Blankholm-utvalget i 2018. Bakgrunn for denne veilederen er Stortingsmelding 38 (2020-2021) Nytte, ressurs og alvorlighet – Prioritering i helse- og omsorgstjenesten. Regjeringen har varslet en ny prioriteringsmelding til Stortinget i løpet av 2024.

Prioriteringsveiledere for spesialisthelsetjenesten har gjennomgått mange utviklingstrinn. Disse veilederne er nå helt sentrale blant annet i vurderinger av henvisninger fra primærhelsetjenesten til spesialisthelsetjenesten. Tidligere har vi ikke hatt prioriteringsveiledere for kommunal helse- og omsorgstjeneste. Nå foreligger for første gang en slik veileder til høring. En arbeidsgruppe i regi av Helsedirektoratet har utarbeidet denne på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. KS var en av deltakerne i denne arbeidsgruppa. Dette er en prosessveileder som forteller oss om hvordan prioriteringsprosessen bør foregå, men ikke hvilke tiltak som bør prioriteres.

Veilederen beskriver prioritering slik: Å prioritere handler om å sette noe fremfor noe annet. I helse- og omsorgstjenesten er det nødvendig å gjøre prioriteringer fordi mulighetene for og ønskene om hvilke tiltak og tjenester som kan tilbys overstiger ressursene som er tilgjengelige.

Kristiansand kommunes involvering

Kristiansand kommune fikk sommeren 2023 en forespørsel om å være en av åtte referansekommuner for å vurdere og prøve ut den nye prioriteringsveilederen. Vi takket ja til forespørselen og deltok fra september 2023. Våre innspill til veilederen ble i noen grad tatt inn i en omarbeidet versjon som forelå i desember 2023. Ledergruppen i Helse og mestring vedtok å prøve veilederen ut på fagfeltet psykisk helse og rus. Den ble utprøvd på saksbehandlernivå i samhandling mellom Livsmestring og Forvaltning og koordinering. Utprøvingsperioden var fra desember 2023 til mars 2024 og vi rapporterte våre erfaringer til Helsedirektoratet. Veilederen ble også utprøvd på systemnivå i arbeidet med Boligsosial handlingsplan.

Veilederens innhold

Dette er en prosessveileder som skal bidra til gode prioriteringsprosesser i kommunenes helse- og omsorgstjenester. Den retter seg både mot kommunal ledelse, kommunale saksbehandlere og helsepersonell. Veilederen har fem hovedanbefalinger:

- Kommunens ledelse bør legge en samlet vurdering av nytte, ressurs og alvorlighet til grunn for prioriteringer i helse- og omsorgstjenesten.
- Kommunens ledelse bør bruke styringsinformasjon i arbeidet med prioriteringer.
- Kommunens ledelse bør legge til rette for gode prioriteringsprosesser.
- Helsepersonellet bør vurdere nytte, ressurs og alvorlighet når de prioriterer tiltak til tjenestemottakerne.
- Saksbehandler bør bruke prioriteringskriteriene nytte, ressurs og alvorlighet ved utforming av tjenestetilbud.

Hele veilederen [ligger her](#):

Kommunedirektørens vurdering

Kristiansand kommune støtter at det er utviklet en prosessveileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester.

Det er viktig med gode og åpne prioriteringer. I en tidligere versjon av veilederen var en hovedanbefaling at kommunens ledelse kunne ha "åpenhet om prioritering av tiltak". Dette er nå tatt ut, og vi savner understrekning av åpenhet i prioriteringsprosessene. I framtiden må vi forvente at behovet for harde prioriteringer vil bli enda sterkere enn nå. Den faglige utviklingen tilsier at vi vil kunne gi stadig bedre og mer presise helsetjenester. Tilgangen på helsepersonell vil ikke øke i takt med behovet. Vi vil heller ikke kunne øke pengebruken. Dermed vil forventningsgapet mellom innbyggenes forventninger og kommunenes leveranser øke.

Veilederen gaper svært vidt, både over kommunal ledelse, saksbehandlere og helsepersonell. Vår vurdering etter utprøving er at den vil fungere best for kommunal ledelse og saksbehandlere. Den er i mindre grad egnet til helsepersonellens kliniske prioriteringer.

Veilederen får ikke godt fram hvordan kommunal ledelse eller saksbehandlere skal gå fram for å prioritere ulike helsetjenester opp mot hverandre. Tabellen som vi mottok som vedlegg i tidligere versjon er til noe hjelp. Konsekvenser av å ikke starte tiltak er ikke tydelig nok beskrevet. Ofte vil det å ikke starte et tiltak medføre at vi må forvente behov for tiltak i andre tjenester snarlig, eller vi må forvente større tiltak i vår egen tjeneste om noe tid. Inn i denne diskusjonen kommer også om forebyggende tjenester skal prioriteres framfor behandlende tjenester.

Veilederen får i enda mindre grad fram hvordan kommunens ledelse skal gå fram for å prioritere mellom ulike sektorer. I motsetning til spesialisthelsetjenesten som kun forholder seg til helse, må kommunenes prioriteringer spenne over alle sektorer som kommunen har ansvar for. Denne veilederen vil i liten grad kunne fungere på kommunens overordnede prioriteringer. Arbeidsgruppen kan innvende at dette ligger utenfor arbeidets mandat, men det er likevel et felt der kommunene har behov for veiledning.

Veilederen får heller ikke godt nok fram rolle og ansvarsfordeling mellom det politiske og det administrative nivået i kommunene.

Våre erfaringer i Kristiansand kommune er beskrevet i tidligere rapport, men vi kan kort oppsummere at veilederen kan være et viktig bidrag til å gjøre prioriteringer til en mer åpen prosess. Videre er det ikke for oss noen nye momenter i selve veiledningen, men den vil bidra til at vi blir enda mer systematiske i eksplisitt å beskrive hvordan vi vektet kriteriene nytte, ressurs og alvorlighet i våre prioriteringer.

Avslutningsvis oppfatter vi dette som en første versjon av en veileder om et helt sentralt tema. Den må nå prøves ut og evalueres. Kristiansand kommune har høyt fokus på prioriteringsprosesser og kan tilby seg å være med på videre utprøving av veilederen.

Juridisk grunnlag

Høringsutkastet inneholder ikke forslag til endring av lov eller forskrift.

Konklusjon

Formannskapet vedtar forslag til høringsinnspill på "Nasjonal veileder for prioriteringer i kommunale helse- og omsorgstjenester".

Punkt 109/24: Ivaretagelse av konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse i Kristiansand kommune”

Bilag

Vedtak Eldre, 11112024, Sak 47/24, Ivaretagelse av konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse i Kristiansand kommune”

Vedtak OPPV, 05112024, Sak 56/24, Ivaretagelse av konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse i Kristiansand kommune”

Vedtak RPF, 11112024, Sak 67/24, Ivaretagelse av konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse i Kristiansand kommune”

Vedtak ARMU, 14112024, Sak 202/24, Ivaretagelse av konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse i Kristiansand kommune”

Vedtak byst, 27112024, Sak 171/24, Ivaretagelse av konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse i Kristiansand kommune”



Dato 25. oktober 2024
Saksnr.: 2024006864-10
Saksbehandler Tor Kydland
Godkjent av Brede Skaalerud
Kristin Eidet Robstad
Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Råd for personer med funksjonsnedsettelse
Oppvekstutvalget
Eldrerådet
Helseutvalget
Formannskapet
Areal- og miljøutvalget
Bystyret

Møtedato

11.11.2024
05.11.2024
11.11.2024
12.11.2024
20.11.2024
14.11.2024
27.11.2024

Ivaretagelse av konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse i Kristiansand kommune"

Forslag til vedtak

[Bystyret tar saken til orientering.](#)

Sammendrag

Den 19/6-24 fattet bystyret vedtaket,

"Bystyret ber om en sak om hvordan innholdet i FN-konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse (CRPD) blir ivaretatt i Kristiansand, og hvor det er forbedringsbehov".

Denne saken kom opp i forbindelse med sak knyttet til omlegginger i tjenester innen området habilitering. Dog er vedtaket generelt formulert, og konvensjonens virkning på enkelte områder/tema utenfor habiliteringsområdet medtas derfor til orientering.

I denne saken vil kommunedirektøren gjøre rede for Kristiansand kommunes etterlevelse av forventninger som ligger til Kristiansand kommunes etterlevelse av de forventninger som ligger til The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities (heretter benevnt som CRPD), og om eventuelle forbedringer man ser er nødvendige for å etterleve konvensjonen. Konvensjonens nåværende rettslige status legges til grunn for saken.

For å kunne vurdere forbedringsområder er det nødvendig å redegjøre for hva konvensjonens rettslige status i Norge innebærer for å belyse problemstillingen.

FN sine menneskerettighetskonvensjoner er inntatt på ulike måter i norsk rett, og får med det en ulik rettslig status, som igjen medfører at disse får en ulik betydning på individnivå.

Den 13. desember 2006 vedtok FN CRPD. Samme dag vedtok FN en tilleggsprotokoll til CRPD, som bla. ga individuell klagerett til et oppnevnt klageorgan (Komitee) dersom en mener at staten ikke oppfyller sine plikter etter konvensjonen. Norge undertegnet konvensjonen i 2007. Den trådte i kraft i 2008, og ble ratifisert av Norge i 2013, og dermed forpliktet staten seg til å gjennomføre konvensjonen i norsk rett. Tilleggsprotokollen er ikke signert av Norge.

CRPD er pr. i dag ratifisert av Norge, og det er staten som er rettssubjekt, ikke fysiske eller juridiske personer. Dette modifiseres da Høyesterett har sagt at intern rett skal tolkes slik at denne ikke står i motstrid til forpliktelsene nedfelt i den ratifiserte konvensjonen. Dette kalles presumsjonsprinsippet.

Implementeringsgrad av CRPD har ved flere anledninger vært et tema for Stortinget, men man har hver gang besluttet å opprettholde transfusjon som riktig implementeringsmetode for CRPD, men som nevnt er problemstillingen igjen fremmet. Det er uttalt at den sittende regjeringen ønsker å fremme en proposisjon til Stortinget i løpet av 2025. Dersom det vedtas en annen innordning, vil det naturlig fremtvinge en gjennomgang om hvordan man nasjonalt skal innrette seg, og hvordan dette eventuelt medfører endringer i forventninger og plikter for kommunene.

Hensikten med konvensjonen er å fremme respekten for den iboende verdigheten til personer med funksjonsnedsettelse og var et betydelig skritt i retning av et endret syn på funksjonshemming. Konvensjonen har en menneskerettslig forståelse (definisjon) av funksjonshemming, altså at personer med funksjonsnedsettelse ikke som utgangspunkt skal være underlagt andre personers omsorg og formynderi, men være selvstendige og likestilte rettighetsbærere. Denne forståelsen innebærer at årsaker til utenforskap og diskriminering ofte ligger i hvordan vi har innrettet samfunnet, og at det er samfunnet som bedre må tilpasses den enkelte.

Kommunen har flere ansvarsområder å sette søkelys på for å oppfylle forventningene i konvensjonen, blant annet:

Tilgjengelighet:

Sikre at offentlige bygninger, transport og informasjon er tilgjengelige for alle.

Likestilling og ikke-diskriminering:

Fremme likestilling og forhindre diskriminering på grunn av funksjonsnedsettelse.

Skolegang:

Sikre at barn med funksjonsnedsettelse har tilgang til et inkluderende skoletilbud.

Helse- og omsorgstjenester:

Tilby helse- og omsorgstjenester som er tilgjengelige og tilpasset behovene til personer med funksjonsnedsettelse.

Arbeid og sysselsetting:

Fremme sysselsetting og sikre at personer med funksjonsnedsettelse har tilgang til arbeidsmarkedet.

Deltakelse i Samfunnet:

Sikre at personer med funksjonsnedsettelse kan delta fullt ut i samfunnslivet.

For å vurdere om hvordan innholdet i FN-konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse (CRPD) blir ivaretatt i Kristiansand kommune, og hvor det er forbedringsbehov, må det gjøres i lys av konvensjonens faktiske juridiske status og implementering i norsk rett, slik den er i dag.

I saken er det også gjort rede for noe av det arbeidet Kristiansand kommune har gjort og gjør som kan knyttes særskilt til den nasjonale lovgivning, som er basert på konvensjonsteksten, og tilhørende veiledninger og kunnskaper om denne.

Oversikten i saken er gjort gjennom informasjonsinnhenting fra ulike kommunalområder. Det kan ikke utelukkes at kommunen har andre tiltak som ikke er fanget opp, og som har sitt utspring i den aktuelle konvensjonen. Slik det vurderes, vil likevel oversikten i saken svare ut verbalforslaget på en god måte.

Konklusjon

Konklusjonen er at en finner at kommunen overholder sine forpliktelser, og er positive i sin tilnærming til et videre arbeid med å utvikle organisasjonen til å yte enda bedre på kjerneområdene som kan knyttes til CRPD.

Vedlegg:

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Den 19/6-24 fattet bystyret ber om en sak om hvordan innholdet i FN-konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse (CRPD) dette vedtaket, :“Bystyret) blir ivaretatt i Kristiansand, og hvor det er forbedringsbehov”.

Saken kom opp i forbindelse med sak knyttet til omlegginger i tjenester innen området habilitering. Dog er vedtaket generelt formulert, og konvensjonens virkning på enkelte områder/tema utenfor habiliteringsområdet medtas derfor til orientering.

I denne saken vil kommunedirektøren gjøre rede for Kristiansand kommunes etterlevelse av forventninger som ligger til Kristiansand kommunes etterlevelse av de forventninger som ligger til The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities (heretter benevnt som CRPD), og om eventuelle forbedringer man ser er nødvendige for å etterleve konvensjonen. Konvensjonens nåværende rettslige status legges til grunn for saken.

Juridisk grunnlag

For å kunne vurdere forbedringsområder er det nødvendig å redegjøre for hva konvensjonens rettslige status i Norge innebærer for utsvar av problemstillingen.

FN sine menneskerettighetskonvensjoner er inntatt på ulike måter i norsk rett, og får med det en ulik rettslig status, som igjen medfører at disse får en ulik betydning på individnivå.

Den 13. desember 2006 vedtok FN CRPD. Samme dag vedtok FN en tilleggsprotokoll til CRPD, som bla. ga individuell klagerett til et oppnevnt klageorgan (Komitee) dersom en mener at staten ikke oppfyller sine plikter etter konvensjonen. Norge undertegnet konvensjonen i 2007. Den trådte i kraft i 2008, og ble ratifisert av Norge i 2013, og dermed forpliktet staten seg til å gjennomføre konvensjonen i norsk rett. Tilleggsprotokollen er ikke signert av Norge.

En signering av konvensjonen betyr at staten er positiv til å gjennomføre en godkjenningsprosess av aktuell konvensjon. En ratifikasjon derimot er en formell handling som uttrykker at staten er bundet til den aktuelle konvensjon på et folkerettslig grunnlag. Når en stat signerer signaliserer den altså en positiv holdning om at den vil bli part, men uten enda å binde seg juridisk, slik man gjør ved en ratifikasjon.

Folkerett og intern rett (nasjonal rett) er ikke det samme. Det er to forskjellige rettssystemer, med ulike rettssubjekter (parter). I folkeretten er det statene som er rettssubjekt, og i intern rett er det fysiske eller juridiske personer (f.eks. et selskap eller en organisasjon) som er rettssubjekt. Folkeretten er bare bindende for statene som rettssubjekt, mens intern rett bare er bindende for rettssubjektene i den enkelte stat, ikke mellom stater.

CRPD er pr. i dag ratifisert av Norge, og det er staten som er rettssubjekt, ikke fysiske eller juridiske personer. Dette modifieres ved ved at Høyesterett har sagt at intern rett skal tolkes slik at denne ikke står i motstrid til forpliktelsene nedfelt i den ratifiserte konvensjonen. Dette kalles presumsjonsprinsippet.

Dersom det oppstår motstrid mellom folkeretten og intern rett, vil staten risikere kritikk fra FN sitt overvåkingsorgan (komiteen). Overvåkingsorganet er sammensatt av spesialister og oppnevnt av FN. De er ikke underlagt politisk (demokratisk) kontroll, og opererer uavhengig. Dette er det samme organet som ville ha mottatt individuelle klager for brudd på konvensjonen, fra enkeltindivid, dersom Norge hadde inntatt tilleggsprotokollen nevnt ovenfor, inn i norsk rett.

I forbindelse med Stortingsbehandlingen av ratifikasjonen av CRPD ble det bestemt at Vergemålsloven måtte endres, og dette ble gjennomført ved ny vergemålslov fra 2013. I tillegg ble det gjort endringer i enkeltbestemmelser i flere lover på flere områder. Alt som en tilpasning til forpliktelsene i konvensjonen. Erfaringene er også at dette fokuset på tilpasninger har fått et godt fotfeste ved innføringen av endringer i lovverk etter dette, og kommer f.eks. til uttrykk gjennom bestemmelser om brukermedvirkning og representasjon i forbindelse med planarbeid, politisk arbeid og saksbehandling.

Denne måten å gjennomføre en konvensjon på kalles transformasjon. Staten tilpasser altså intern lov til forpliktelsene, og vedtar disse lovendringene på vanlig måte med demokratisk kontroll (stortingsbehandling). Etter dette vil norske domstoler håndtere lovgivningen på vanlig måte.

Regjeringen har en pågående prosess hvor de vurderer å ta CRPD inn i norsk rett på annen måte, ved såkalt inkorporasjon, og/eller ved å innta CRPD i Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (Menneskerettighetsloven, 1999). Velges inkorporasjon, er det ikke tale om å tilpasse norsk lovgivning til CRPD, men å gjøre hele konvensjonsteksten direkte til norsk lov. Da vil en fortolkning av tekstene i stor grad måtte basere seg på komiteens/overvåkingsorganets vurdering, og ikke de nasjonale domstolene. Rettsutviklingen vil altså i stor grad skje utenfor norsk demokratisk og rettslig kontroll.

Dette tema vil kunne ha stor innvirkning på forståelsen og praktiseringen av CRPD, men det er prinsipielle utfordringer knyttet til dette, som tap av norsk politisk kontroll, og forholdet til Grunnlovens §49 som sier at folket utøver den lovgivende makta gjennom Stortinget. Et slikt vedtak har altså store prinsipielle sider.

Noen andre konvensjoner er tidligere inkorporert i norsk rett via menneskerettighetsloven, slik som den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, barnekonvensjonen, konvensjon om diskriminering av kvinner og konvensjon om sivile og politiske rettigheter. Felles for disse, og den vurdering som ligger bak, er at disse er av generell karakter som vil gjelde alle, ikke bare mindre grupperinger av folket. På den tiden dette ble grundig vurdert forelå det ønske fra en rekke grupper om tilsvarende inkorporering.

Dette var grupper som fagforeninger, urfolksgrupperinger, interesseforeninger og med en rekke andre samfunnsinteresser. Man valgte å inkorporere de konvensjonene som gjaldt alle.

Implementeringsgrad av CRPD har ved flere anledninger vært et tema for Stortinget, men man har hver gang besluttet å opprettholde transformasjon som riktig implementeringsmetode for CRPD, men som nevnt er problemstillingen igjen fremmet. Det er uttalt at den sittende regjeringen ønsker å fremme en proposisjon til Stortinget i løpet av 2025. Dersom det vedtas en annen innordning, vil det naturlig fremtvinge en gjennomgang om hvordan man nasjonalt skal innrette seg, og hvordan dette eventuelt medfører endringer i forventninger og plikter for kommunene. Hvor lang tid dette arbeidet vil ta er uvisst, men det må nok påregnes en lengre prosess, blant annet fordi Grunnloven her kan bli utfordret.

Det ovenfor nevnte er nødvendig å vite for å forstå CRPD sin posisjon i norsk rett, og også forstå at konvensjonen ikke har direkte betydning for vurderingen av den enkeltes rettigheter. Dette anses pr. i dag gjort gjennom de endringer som er gjort i norsk regelverk, altså de nasjonale lover som foreligger til enhver tid. For eksempel vil saksbehandling og tildeling av helse- og omsorgstjenester forholde seg til lover som pasient- og brukerrettighetsloven, helse- og omsorgstjenesteloven, forvaltningsloven og så videre. Det vil være disse lovene som angir rettigheter og plikter for kommunene, og den enkelte, og dette vil håndheves av nasjonale domstoler.

Det er altså i lys av nasjonale regler man må vurdere hvordan CRPD innvirker på kommunens praksis, og hva som evt. kreves eller ønskes av forbedringer.

Hensikten med konvensjonen er å fremme respekten for den iboende verdigheten til personer med funksjonsnedsettelse og var et betydelig skritt i retning av et endret syn på funksjonshemming. Konvensjonen har en menneskerettslig forståelse (definisjon) av funksjonshemming, altså at personer med funksjonsnedsettelse ikke som utgangspunkt skal være underlagt andre personers omsorg og formynderi, men være selvstendige og likestilte rettighetsbærere. Denne forståelsen innebærer at årsaker til utenforskap og diskriminering ofte ligger i hvordan vi har innrettet samfunnet, og at det er samfunnet som bedre må tilpasses den enkelte.

Kommunen har flere ansvarsområder å sette søkelys på for å oppfylle forventningene i konvensjonen, blant annet:

Tilgjengelighet:

Sikre at offentlige bygninger, transport og informasjon er tilgjengelige for alle.

Likestilling og ikke-diskriminering:

Fremme likestilling og forhindre diskriminering på grunn av funksjonsnedsettelse.

Skolegang:

Sikre at barn med funksjonsnedsettelse har tilgang til et inkluderende skoletilbud.

Helse- og omsorgstjenester:

Tilby helse- og omsorgstjenester som er tilgjengelige og tilpasset behovene til personer med funksjonsnedsettelse.

Arbeid og sysselsetting:

Fremme sysselsetting og sikre at personer med funksjonsnedsettelse har tilgang til arbeidsmarkedet.

Deltakelse i Samfunnet:

Sikre at personer med funksjonsnedsettelse kan delta fullt ut i samfunnslivet.

Det er en utfordring å fremskaffe riktig og nok informasjon til å kunne avgrense hvilke grupper CRPD retter seg mot. Definisjonen av funksjonsnedsettelse varierer med kultur, og praksis. Det vil være naturlig å omtale tiltak rettet mot både kognitive og fysiske funksjonsutfordringer, uavhengig av om de er medfødt, eller ervervet, og uavhengig av grunn og uttrykk. Det er derfor naturlig å oppfatte det slik at CRPD omfatter fysiske og psykiske funksjonshindringer, uavhengig av hvordan disse har oppstått, og at det også omfatter kognitive, psykiske- og rusrelaterte funksjonsnedsettelse.

Vurdering

For å vurdere om hvordan innholdet i FN-konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse (CRPD) blir ivaretatt i Kristiansand kommune, og hvor det er forbedringsbehov, må det gjøres i lys av konvensjonens faktiske juridiske status og implementering i norsk rett, slik den er i dag.

I det følgende gjøres det rede for noe av det arbeidet Kristiansand kommune har gjort og gjør som kan knyttes særskilt til den nasjonale lovgivning, som er basert på konvensjonsteksten og tilhørende veiledninger og kunnskaper om denne.

Oversikten i saken er gjort gjennom informasjonsinnhenting fra ulike kommunalområder. Det kan ikke utelukkes at kommunen har andre tiltak som ikke er fanget opp, og som har sitt utspring i den aktuelle konvensjonen. Slik det vurderes, vil likevel oversikten i saken svare ut verbalforslaget på en god måte.

Avslutningsvis gis det en vurdering av dette og man ser et naturlig forbedringspotensial lokalt.

Fra direktørområdet helse- og mestring fremheves:

Overordnet planarbeid:

- CRPD skal brukes aktivt i kommunens planstrategi, kommuneplanen og i malverket for vedtak. CRPD skal være synlig i saksbehandlingen av saker som gjelder personer med funksjonsnedsettelse og være veiledende når vi utformer og yter tjenester til denne gruppen. Søkelyst på CRPD i eksisterende og generelt planverk kan bli bedre, men kommunen følger eksisterende lovverk knyttet til planprosesser. I kommende planprosesser bør man ha et mer bevisst forhold til CRPD.

Medvirkning, medvirkningsorganer og selvbestemmelse:

- Det er oppnevnt brukerråd i enkelte enheter, hvorav noen er lovbestemt.
- I høst ble det startet et nytt prosjekt hvor det skal oppnevnes et pårørenderåd innen habilitering barn og unge. Rådet vil i tillegg til pårørende bestå av representanter fra forvaltning, habilitering og oppvekst fra kommunen. Formålet er forbedringer av tjenestene på systemnivå i tett samarbeid med foresatte og pårørende.
- Det kommunale rådet for personer med funksjonsnedsettelse har CRPD som viktig retningsgiver. I ulike retningslinjer og føringer står det at de kommunale rådene kan bidra til at kommunen oppfyller konvensjonen og kan være en pådriver for økt kunnskap om CRPD i kommunene.
- Her er det også naturlig å nevne at man over tid har sett og implementert en rekke brukermedvirknings- og representasjonsbestemmelser, som fortrinnsvis har kommet via nasjonal lovgivning. Her nevnes særlig helse- og omsorgstjenesteloven, pasient- og brukerrettighetsloven og vergemålsloven. Disse bestemmelsene gir hver for seg, og samlet sett, en utvikling mot mer og flere påvirkningsmuligheter og selvbestemmelse over den hjelp man har rett på. Bestemmelsene knytter seg særlig mot den kommunale saksbehandling, samt til graden av selvbestemmelse. Disse regelsettene fra nasjonal lovgivning følges opp og praktiseres av kommunen etter hvert som de inntas i tjenestelovgivningen.

- Fag- og brukerråd på rus- og psykisk helsefeltet er et samarbeidsorgan på systemnivå mellom kommunen, sykehus og brukerorganisasjoner. Her har brukerorganisasjoner påvirkningskraft på det kommunale utviklingsarbeidet. Det er også etablert et Nettverk rus og psykisk helse, som er et nettverk med kommune, sykehus og ideelle og brukerorganisasjoner på tjenestenivå. Man har også et Brukerråd i Ungdomstjenesten og på Energiverket.
- Recovery som metode er en viktig tilnærming, som også gjelder ift å møte forventningene i CRPD. Kommunen har fokus på recovery og empowerment innen tjenester innenfor fagfeltene rus- og psykisk helse. Dette er sentrale prinsipper som ligger til grunn for habiliterings- og rehabiliteringstjenestene. Metodikken innebærer mer selvbestemmelse gjennom et viktig spørsmål: «Hva er viktig for deg?» og at «ingen bestemmelser om meg tas uten meg». Recovery er en pågående prosess, som må anvendes og utvikles i samhandlingen med brukerne. FIT er et tilbakemeldingsverktøy som er i bruk i mange av tjenestene og gir muligheter for å utvikle samspillet mellom tjenestemottaker og fagpersonene og for å utvikle tjenestene.

Økt samarbeid med disse organene/brukere kan gi verdifull kunnskap både for politisk og administrativ ledelse i kommunen. Det være seg innspillmøter på tvers, tema-/dialogmøter. Samarbeid og arena for erfaringsutveksling kan/bør opprettes uavhengig av den kommunale/politiske saksbehandlingen, eller på et tidligere tidspunkt i kommunens planarbeider.

Kompetanseheving:

- Opplæring av ansatte:
 - Ivaretagelse av CRPD handler i stor grad om kultur, holdninger og forståelse hos tjenesteytere, i tildeling, utforming og oppfølging av tjenester. Regelmessig opplæring vil kunne bidra til å øke kompetansen, som igjen kan bidra til at forbedringspotensial avdekkes tidligst mulig. Samtidig styrkes sannsynligheten for at tjenestene tildeles og følges opp i tråd med konvensjonens prinsipper. Opplæring av ansatte skjer normalt lokalt i virksomheten. Når det gjelder tjenestetildeling, så følges saksbehandlingen systematisk opp, med organisert opplæring, og lederveiledning. Det arbeides også systematisk med analyse av tilbakemeldinger fra klageorganer, slik som Statsforvalter. Avgjørelser fra klageorgan følges opp, og implementeres i aktuell sak, og der tilbakemeldingen har verdi utover enkeltsaker, sørger man for at dette gjøres kjent. Dette gjelder ikke bare tildelingsnivå på tjenestene, men også saksbehandlingsregler, som f.eks. brukermedvirkning og representasjon.
- Kommunen har satset på opplæring i Makt, trussel mening-rammeverket (MTMR). Dette inneholder mye av menneskerettighetsperspektivet på psykiske lidelser. Det har vært arrangert en stor fagsamling, som er filmet, teksten og som ligger tilgjengelig på nett.
- Kommunen utvikler bruken av erfaringskompetanse. Det vil si at tjenestene knytter til seg tidligere brukere av tjenesten, som så ansettes i ulike roller for å anvende kompetanse vedkommende man har tilegnet seg gjennom en rolle som bruker. Et eksempel på dette kan være ansettelse og mentor-rollen på rehabiliteringssenteret Jegersberg Gård.

- **Opplæring av personer med funksjonsnedsettelse:**
Det har vært et pågående prosjekt med støtte fra BUFDIR hvor det er opprettet et regionalt CRPD nettverk for personer med kognitiv funksjonsnedsettelse (Utviklingshemming). Deltakerne kommer fra 8 kommuner i Agder, og de skal over 4 samlinger øke sin bevissthet og kunnskap om rettigheter. Deltakerne gis også en mer praktisk forståelse av rettighetenes betydning i hverdagen. Prosjektets formål er at erfaringene kan bane vei for fremtidige brukerråd, medvirkningsorganer og interkommunale nettverk for personer med funksjonsnedsettelser. For å lykkes med dette kreves det både politiske og administrative forankringer og tydelig mandat. Her jobber Lillesand kommune godt med forbedring av rutiner mens de deltar i nettverket. Dette er også en mulighet for Kristiansand kommune, men vil da kreve ledsagere og avdelingsledere som har nødvendige ressurser i hverdagen til deltakelse i forbedring av eksisterende rutiner.
- **Opplæring av pårørende:**
Pårørende er viktige samarbeidspartnere for det kommunale tjenestene, i alle faser av en persons livsløp. For å lykkes med samarbeid bør kunnskapen også deles i forum hvor pårørende deltar. På den måten kan forventninger avklares med utgangspunkt i samme kunnskapsgrunnlag.

I den praktiske oppfølgingen av kompetanseheving, så kan det også være fornuftig å benytte eksisterende ressurser. Om det er spesialpedagoger og lærere ansatt i oppvekstområdet, fra USHT eller gjennom bruk av erfaringskonsulenter. Sistnevnte kan sikre kompetanseheving uten at det bidrar til fremtidige demografi utfordringer knyttet til tilgang på helsepersonell, samtidig som det gir mestring, selvstendighet og økt respekt for konsulenten. Dette vil i stor grad kunne ivareta prinsippene i CRPD. Alternativt er det utviklet flere typer kurs og opplæringsmaterieell som ligger tilgjengelig på BUFDIR sine nettsider, og Kommunenes sentralforbund (KS) jobber med utvikling av kurs for ansatte i kommunene. Disse utviklingsområdene krever ressurser og samarbeid, og man vil med fordel kunne utvikle dette videre når rammebetingelsene tilsier det.

Brakerstyrt personlig assistent – BPA:

- Innføring av brukerstyring av helse- og omsorgstjenester er en viktig ordning for mennesker med funksjonsutfordringer, og denne ordningen er i aktiv bruk i kommunen. Regelverket har de senere år blitt utvidet og presisert, og fremkommer i dag som en rettighet for brukere som oppfyller vilkårene for å få levert sine helse- og omsorgstjenester, eller deler av disse, som en brukerstyrt ordning. Dette etterleves i dag, men ordningen får også en del kritikk. Slik vi opplever kritikken er den mer rettet mot at ordningen pr. i dag kun er en ordning som organiserer helse- og omsorgstjenester, og som ikke har som hovedformål å være et likestillingsverktøy. Brukerstyrt personlig assistanse blir også ofte nevnt i sammenhenger hvor også CRPD trekkes inn. Dette krever en tilnærming hvor man skiller mellom den løsning som Stortinget har valgt for ordningen, og den som mange av interesseorganisasjonene ønsker seg. Slik det er i dag er BPA en måte å organisere ordinære helse- og omsorgstjenester på og dette er i hovedsak regulert som en omsorgstjeneste. Det er ikke formulert eller tenkt som et likestillingsverktøy slik mange interesseorganisasjoner ønsker at det skal være. Spørsmålet om BPA som et likestillingsverktøy, utover å dekke helse- og omsorgsbehov, har også tidligere vært drøftet av regjeringer og Storting, men har foreløpig ikke blitt en realitet. Om en slik ordning skal innføres er således et nasjonalt politisk spørsmål, og da vil eventuelt lovgivningen endres for å favne likestillingsperspektivet. Kristiansand kommune har tidligere uttalt i nasjonale høringer at dersom en slik likestillingsreform skulle vedtas bør den være en nasjonal ordning med eget nasjonalt regelverk, for å sikre like vilkår og finansiering. Det har videre vært uttalt at man vil kunne få store utfordringer i kommunene dersom et likestillingsverktøy tas inn i den del av lovgivningen som regulerer rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester.

Et vesentlig spørsmål ville da være at man ville stå i stor fare for å prioritere dem som er i stand til å medvirke aktivt, og at disse vil tildeles en større del av ressursene som er bevilget til å dekke behov for helse- og omsorgstjenester. Kristiansand kommune er altså ikke negativ til en likestillingsreform, men til at den inkorporeres i helse- og omsorgslovgivningen, da dette kan gi store ulikheter innad i tildelingspraksisen ovenfor alle sårbare grupper kommunen har et «sørge for» ansvar for.

Det er også viktig å presisere at det foreligger en nasjonal forsvarlighetsstandard for alle lovpålagte helse- og omsorgstjenester. Det er denne som er nedfelt i eksisterende vilkår for tildeling av disse tjenestene. Dette nasjonale likhetsnivået betyr at tjenesten faglig sett skal være forsvarlig. Et tjenestenivå utover det nasjonale gitte nivå, styres av kommunen i tråd med kommunelovens bestemmelser om kommunalt selvstyre. Her har man anledning til å vektlegge økonomi som en faktor, og man må selvsagt etterlever de normale forvaltningsrettslige prinsipper for tildeling, blant annet likebehandling av like behov.

- Kartlegging og evaluering:
 - Tjenestene har i for liten grad gode kvantitative data på hvilken effekt tjenestene har. Enten det er fra tjenestemottakeres perspektiv eller som vurdering fra tjenesteyter.
 - En aktuell forbedring er å utvikle, innføre og gjennomføre evaluering av hvordan personer med nedsatt funksjonsevne selv vurderer tjenestene de mottar fra kommunen. Samtidig kan de ulike medvirkningsorganene involveres i oppfølging og utvikling basert på et bedre kunnskapsgrunnlag. Dette øker sannsynligheten for tiltak som treffer bedre og som minimum sikrer større aksept hos tjenestemottakere.

Positiv adferdsstøtte:

- I juni gav bystyret sin tilslutning til omstilling og faglig dreining av habiliteringstjenestene. Et tiltak for å sikre kunnskapsbaserte og individrettede tjenester, er å innføre Positiv atferdsstøtte som rammeverk for tjenesten.

Positiv atferdsstøtte (PAS) er et rammeverk og en helhetstenkning som sikrer felles faglig ståsted, bedre utnytting av kompetanse, godt samarbeid med tjenestemottakere og deres pårørende, og gir en tydelig retning for tjenesten. Dette rammeverket er i tråd med FN-konvensjonen om rettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne og Helsedirektoratets veileder Gode helse- og omsorgstjenester for personer med utviklingshemming.

Tilgjengelighet til tjenester:

- «Ny inngang» er et nylig startet prosjekt med et omfattende mandat. Kort fortalt er tanken å utrede om en kan gjøre tjenestene mer tilgjengelige for mennesker på rus- og psykisk helsefeltet. Tilgjengelighet er et viktig område i CRPD.

Trygghet – TryggEst:

- Kristiansand kommune deltar i TryggEst, som skal bidra til å forhindre, avdekke og håndtere vold og overgrep mot voksne mennesker som i liten eller ingen grad er i stand til å beskytte seg selv. Dette er en meldetjeneste som særlig retter seg mot personer med store behov.

Bo trygt:

- Kommunen har hjemmetjenester og oppfølgingstjenester for mennesker som trenger bistand for å kunne bo trygt og godt.
- Der er også et godt spekter av boliger som også er tilpasset mennesker med ulike funksjonsnedsettelse. Dette spekteret dekker alt fra bistand til å skaffe seg en bolig selv, til tilbud om institusjonsplass når det blir nødvendig. Funksjonsnivået og aktivitetsnivået endrer seg over tid, og man må forholde seg til

livsfasetenkning også når det gjelder bolig. Der er flere kjente utfordringer som kan relatere seg til boligsituasjonen for enkeltpersoner og grupper av personer med ulike utfordringer. Særlig kan man her nevne de utfordringer som kan oppstå i forbindelse med å få rette boliger på plass, og aktuelt for tiden er etablering av nødboliger.

Særskilte områder fremhevet av NAV:

- Staten forplikter seg i konvensjonen til at funksjonshemmede har rett til arbeid på lik linje med andre. NAV forplikter seg til å tilpasse sin oppfølging og veiledning utfra den enkeltes behov og ønsker, med utgangspunkt i gjeldende lovgivning på feltet. Her nevnes særskilt de deler av Lov om sosiale tjenester i NAV, Folketrygden og NAV-loven, der er de med redusert arbeidsevne og/eller funksjonshemmede er en prioritert gruppe. NAN-stat og NAV-kommune har ulike oppgaver, med en del overlappende tiltak og rutiner. Forholdet til CRPD svares ut samlet.
- Av tiltak og fokusområder knyttet til NAV`s ansvarsområde kan man fremheve individuell tilrettelegging av ansettelsesprosesser, arbeidsplass og oppgaver for personer med funksjonsutfordringer som et viktig område.
- Videre at tiltakene Pleiepengene, Grunnstønning, Hjelpstønning, hjelpemidler for tilrettelegging i utdanning og arbeid, tilpasning av bolig og ekstra omsorgsdager inngår naturlig i porteføljen. Funksjonsassistent i arbeidslivet for funksjonshemmede og tolk for hørselshemmede på arbeidsplassen er også viktige oppgaver.
- Mentor- og inkluderingsstilskudd som gir arbeidsgiver økonomisk støtte for å sette inn ekstra ressurser for oppfølging av dem med funksjonshemming. Man tilbyr også rene lønnstilskudd.
- NAV som arbeidsgiver forplikter å prioritere funksjonshemmede i sin rekruttering hvis de oppgir redusert arbeidsevne i søknaden. For NAV Kristiansand har dette gitt et økt mangfold i ansattegruppen.
- Funksjonshemmede er representert i brukerutvalg og er slik med å påvirke tjenesteutformingen, samt bygningsmessige utforminger.
- Der er også noen utviklingsområder på feltet som bør nevnes, f.eks. å arbeide for en mer systematisk strategi i bedriftene på rekruttering og tilrettelegging for funksjonshemmede, og bedre informasjon til bedriftene om mulige økonomiske tiltak fra NAV.
- Ovenstående problemstillinger som også kan defineres som forbedringspotensial er en del av NAV sin strategi. Det faktum at arbeidsstyrken foreldes, arbeidsinnvandring nærmest er stoppet opp, retter søkelyset mot ubrukte arbeidskraftressurser inkludert dem med ulike funksjonshemninger. Dynamikken knyttet til markedet og de tradisjonelle tilbuds- og etterspørselskrefter har endret seg og en ser i økende grad bedrifter innfører mer tilrettelegging da dette er en del av kampen om arbeidskraften fremover. Dette er ikke direkte drevet frem av tanker om CRPD, men at det også for bedriftene vil være viktig å se på denne ressursen som tilgjengelig, er klart. Det må også kunne antas at denne måten å arbeide på også følger av en generell kulturendring, understøttet av blant annet CRPD.

Forbedringsarbeid og utviklingsarbeid:

Der er flere områder direktørområdet kan videreutvikle for å bli enda bedre i å møte forventningene som kan knyttes til CRPD. Om dette skal bli en realitet, avhenger derimot av flere faktorer. Kompetanse om CRPD er en viktig faktor, og et område vi vil kunne bli bedre på. De fleste områdene hvor en ser et utviklingspotensial vil derimot kreve økte ressurser. Under synliggjøres noen utviklingsområder:

- Øke fokus i forbindelse med overordnet planarbeid
- Fortsette arbeidet med å etablere brukerråd i tjenesteområdenes enheter
- Vedlikeholde recovery-metodikken innen rus- og psykisk helsefeltet
- Vurdere å etablere varige- og ad-hoc -innspills arenaer
- Øke oppmerksomheten på konvensjoner generelt i tilknytning til opplæring
- Øke fokuset på kontinuerlig forbedringsarbeid med tanke på relevante rutiner og prosedyrer, og sikre kjennskap og tilgjengelighet til disse
- Økt fokus på forventninger som knyttes til konvensjonen i budsjettsaker
- Sikre at brukerundersøkelser utformes på en slik måte at man får relevante tilbakemeldinger om kommunens konvensjonstilpasninger
- Utarbeide gode systemer for å sikre oversikt over ulike boligbehov, og medvirke til akseptabel progresjon mot behovsdekning.

Fra direktørområdet oppvekst fremheves:

Gjennom strategiplanen for oppvekst 2020-2025 har oppvekst en overordnet målsetning om at alle barn og unge skal oppleve et godt og inkluderende oppvekstmiljø som fremmer deres trygghet, læring, trivsel og helse, dette gjelder også for barn og unge med funksjonsnedsettelse. Det pågår et kontinuerlig systematisk arbeid for å oppnå denne målsetningen.

Ansatte i oppvekst har i liten grad direkte kjennskap til bestemmelse i CRPD. Ved ratifisering av konvensjonen er det imidlertid vurdert at lovverket knyttet til barn og unge som f.eks. barnehageloven, opplæringsloven, barnevernsloven, likestilling og diskrimineringsloven mm. er i samsvar med forventningene etter CRPD. Dette er lovverk som er godt kjent og innarbeidet, og gir derfor et godt grunnlag for å kunne etterleve kravene i CRPD.

Tjenestene i oppvekst arbeider aktivt for å sikre at alle barn, uavhengig av funksjonsevne får en inkluderende og tilrettelagt hverdag. Dette innebærer bl.a. tilrettelegging av fysiske omgivelser, spesialpedagogisk hjelp, tilpasset opplæring, psykososial støtte mm.

Selv om vi har et godt grunnlag for å kunne etterleve kravene i CRPD gjennom overordnede strategier og nasjonalt regelverk, står oppvekst likevel overfor flere utfordringer når det gjelder å etterleve CRPD i praksis. Oppvekst vil trekke frem følgende utfordringer/forbedringsområder:

Forbedringsarbeid og utviklingsarbeid:

Kompetanse og rammevilkår

- Barnehager og skoler har begrensede økonomiske ressurser, noe som gjør det krevende å gjennomføre nødvendige tilpasninger og tilrettelegginger for barn og unge med funksjonsnedsettelse i tråd med lovverket. Det er også krevende å sikre at alle ansatte har tilstrekkelig kompetanse for å oppfylle rettighetene.
- Når det gjelder individuelle rettigheter som f.eks rett til individuell tilpasset opplæring, personlig assistanse, spesialpedagogisk hjelp mm. er dette imidlertid rettigheter som står sterkt, og oppvekst mener vi oppfyller de lovpålagte pliktene, og at barnehager og skoler strekker seg langt for å klare dette. En utfordring slik oppvekst ser det er imidlertid at rammevilkårene gjør at de individuelle rettighetene går på bekostning av det universelle tilbudet og kvaliteten på dette.

Trygt og godt barnehage- skolemiljø

- Det er bekymringsfullt at mobbetallene de siste årene har økt. Selv om barnehagene og skolene arbeider aktivt med forebygging og tiltak der barn ikke har et trygt og godt miljø, forekommer det likevel at barn med funksjonsnedsettelse opplever krenkelser og mobbing. I rapporten fra elevombudet for skoleåret 23/24 kommer det frem at ca. 20% av elevombudets saker handler om barn med funksjonshindringer.

Skolefravær

- Av antallet barn med bekymringsfullt skolefravær, er vi også kjent med at flere av elevene dette omfatter har ulike former for funksjonsnedsettelse, uten at vi har konkrete tall på dette. Oppvekst vurderer at skolene strekker seg langt i å iverksette tiltak, og således oppfyller plikten til å tilrettelegge undervisningen ut ifra barnets funksjonsnivå. Det forekommer likevel at skolens tilrettelegging ikke gir ønsket effekt, eller at skolen ikke kommer i posisjon til å hjelpe eleven og familien. Dette medfører at enkelte elever med funksjonsnedsettelse ikke får ta del i opplæringen på lik linje med andre elever.

Tilgjengelighet

- Det foretas jevnlig kartlegginger og utbedringer av det fysiske miljøet på barnehager og skoler. Likevel er kommunen langt ifra å ha barnehager og skoler som er tilgjengelig for alle. I skolebehovsplanen skrives bl.a følgende: *det er mange mangler ift. universell utforming både innomhus og utomhus. Spesielt utomhus har det tidligere ikke vært særlig fokus på universell utforming og anleggene er dermed ikke planlagt etter slike prinsipper. Mange av disse manglene utbedres når skolene får elever som utløser behov for tiltak.*
- Staten har konkludert med at det ikke behov for å endre lovverket, selv om det i dag åpnes for at bl.a forholdsmessigbegrensninger når det gjelder universell utforming av eldre bygg. Det pekes på at de ikke vil være nødvendig å sikre universell utforming av alt på en gang, men at det må være kartlegginger og planer for å oppnå målet. Dette mener oppvekst kommunen følger opp.

IKT:

- Alle barn har lik rett til opplæring og utdanning av god kvalitet, uavhengig av funksjonsevne. Opplæring og utdanning skal tilpasses den enkelte elevs behov og forutsetninger. Det betyr at for eksempel hjemmesider, digitale læringsplattformer og digitale læremidler skal være utformet på en slik måte at de kan brukes av alle, uavhengig av vedkommendes funksjonsevne.
- Kristiansand kommune jobber kontinuerlig med å sikre at våre nettsider og digitale læremidler i størst mulig grad tilfredsstiller kravene til universell utforming. Oppvekst samarbeider tett med leverandørene for å sikre at de gjør sine produkter og tjenester universelt utformet. Det er også kartlagt og utarbeidet tilgjengelighetserklæringer for v
- Det er likevel en utfordring at ikke alle tjenesteleverandører som benyttes i Kristiansand skolen oppfyller kravene til universell utforming av IKT.

Samhandling mellom tjenester

- God samhandling mellom tjenester for barn og unge, er viktig for å sikre etterlevelse av CRPD. Det arbeides kontinuerlig med kunnskapsheving og systemer for å sikre god tverrfaglig samhandling. Kommunen har likevel fortsatt et forbedringspotensial når det gjelder å sikre at familier med barn med funksjonsnedsettelse får et helhetlig tjenestetilbud. Det er bl.a. kapasitetsutfordringer når det gjelder oppfyllelse av retten til koordinator, og det kan pekes særlig på utfordringer knyttet til ansvarsfordelingen og grensegangen mellom helse- og omsorgstjenester og tiltak etter barnevernsloven.

- Oppvekst erkjenner at det er flere forbedringspunkter knyttet til etterlevelsen av CRPD. Utfordringsbilde er imidlertid kjent, og det pågår et kontinuerlig forbedringsarbeid på alle punkter, for å sikre et tjenestetilbud som er til det beste for alle barn og unge med funksjonsnedsettelse. For å sikre etterlevelse av konvensjonen, ser vi også at det vil være behov for bedre direkte kunnskap om CRPD, samt arbeidet som foregår knyttet til eventuell inkorporering. Siden lovverket knyttet barn og unge som f.eks. barnehageloven, opplæringsloven, barnevernsloven, likestilling og diskrimineringsloven mm. er i samsvar med forpliktelsene etter CRPD vurderes imidlertid grunnlaget godt for å kunne etterleve de forventningene i CRPD.

Fra direktørområdet by- og sted fremheves:

Under direktørområdet By og sted har det i en årrekke vært arbeidet med Universell utforming. Dette er et viktig element i de forventninger som ligger i CRPD.

Kristiansand kommune har vært en foregangs by på universell utforming. Målet er en trygg og tilgjengelig by for alle. Arbeidet startet på 1980 tallet med tilrettelegging i Baneheia i samarbeid med Rådet for funksjonshemmede (RFF). Erfaringer herfra ble tatt med og arbeidet fortsatte i Kvadraturens gater og byrom. Kristiansand var ressurskommune (2005-13) i nasjonalt utviklingsprosjekt for universell utforming og fikk tilgjengelighetsprisen i 2002. Alltid i samarbeid med RFF i et etablert samarbeidsfora med politikere, administrasjon og rådet. Utfordringen i dag er at vi ikke har fått til det samme samarbeidet pga. endringer i kommuneloven om samarbeidsfora og sammensetning /representasjon i rådene.

Vi har jobbet godt og lenge med krav til planlegging og utførelse av våre fysiske omgivelser; bygg (PBL/TEK17) og utearealer (TEK17, landskapsnormen og veinormalen). Ansatte i Kristiansand deltok i forarbeidene til sentralt lovverk (TEK10/PBL) mht. universell utforming/tilgjengelighet, og var med og formet nasjonale krav. Landskapsnormen og veinormalen er lokale normer hvor krav til universell utforming/tilgjengelighet i sin tid ble utformet i samarbeid med RFF.

Kristiansand kommune var tidlig ute med bestemmelser om universell utforming i kommuneplanen. I dag har ikke kommuneplanen egne krav til universell utforming av bygg og utearealer lenger, ettersom regelverket sentralt (plan- og bygningsloven og tilhørende byggeteknisk forskrift) og lokalt (landskapsnorm og veinormal) ivaretar dette. Slik sett er forventningene nå tatt inn i nasjonal lovgivning på feltet. Landskapsnormen sier at tilgjengelighet og bruk for personer med nedsatt funksjonsevne i størst mulig grad skal løses gjennom integrerte tiltak i utforming fremfor spesielløsning, og har bl.a. krav til dekke på turveier, møbler og belysning som ivaretar krav om universell utforming. Satsingen og fokus er altså like sterkt på universell utforming.

Forbedringsarbeid og utviklingsarbeid:

- Når det gjelder universell utforming av formålsbygg gjenstår det mye arbeid for å oppfylle kravene i eksisterende bygg. Vi har flere politiske saker som synliggjør disse behovene.

Siste saken som er fremlagt, er svar på et verbalforslag, om utforming av skole og barnehagebygg orienterte vi om at nåværende kartlegging har gitt oss nøkkeltall som er tilfredsstillende nok til å gi oss et bakgrunnsbilde som tilsier at det er behov for betydelige summer, 880 mill., for at vi skal kunne tilfredsstille krav til universell utforming i våre skoler og barnehager.

Formannskapet har i denne forbindelse vedtatt at universell utforming skal ha et særlig fokus ved større oppgraderinger / rehabilitering av eksisterende bygg. Dette er utfordringer det må jobbes videre i et tett samarbeid mellom politikk og administrasjon.

Overordnet og på kommunenivå – Kvalitetssystemet:

Overordnet arbeides det også med å sikre relevante prosedyrer som kan knyttes til tematikken. Dette er med på å sikre tilgjengelighet, og hindre vilkårlighet i håndteringen av særlig viktige prosedyrer. Dette gjøres gjennom systematisk arbeid med utvikling av kvalitetssystemet.

Som en særlig illustrasjon kan man nevne f. eksempel valglovens bestemmelser om utrustning av valglokaler til universell utforming, og anledningen for enkelte til å stemme i sitt eget hjem ved oppmøte av valgfunksjonær. Disse reglene i valgloven §§ 6-7 og 7-4 må sies å være inspirert av konvensjonens artikkel 29 (omhandler deltakelse i det politiske og offentlige liv), uten at man i utgangspunktet tenker på dette som en konvensjonsrettighet.

Til slutt kan det orienteres om et sett av prosedyrer og rutiner (eksempelvis) og fra kommunens kvalitetssystem, og som særlig kan knyttes til CRPD og sakens innhold:

- **Skolebehovsplan - Del 1 (ID: 15421)** - Planlegging for å møte behovene til elever med funksjonsnedsettelse i skolen.
- **Rådet for funksjonshemmede - reglement Frivillighet og medvirkning (ID: 4578)** - Reglement for rådet som sikrer representasjon og medvirkning fra personer med funksjonsnedsettelse.
- **BPA - prosedyre for søknad, tildeling og evaluering (ID: 3302)** - Prosedyre for brukerstyrt personlig assistanse (BPA) for personer med omfattende funksjonsnedsettelse.
- **Muntlig eksamen - Lokale retningslinjer (ID: 9334)** - Retningslinjer for tilrettelegging av muntlig eksamen for elever med funksjonsnedsettelse.
- **Avlastning - prosedyre for tildeling og utregning av timer (ID: 10157)** - Prosedyre for tildeling av avlastningstjenester til familier med barn med funksjonsnedsettelse.
- **Søskengrupper - Habilitering barn og unge (ID: 7356)** - Tilbud om gruppesamtaler for søsken til barn med funksjonsnedsettelse.
- **Planlegging og drift av elbil ladestasjoner (ID: 9305)** - Sikre at ladestasjoner for elbiler er tilgjengelige for personer med funksjonsnedsettelse.
- **Tilsyn med barn i fosterhjem - Barnevern dokument (ID: 5009)** - Tilsynsprosedyrer som inkluderer hensyn til barn med funksjonsnedsettelse.
- **Vedtekter for kommunale barnehager - Kristiansand kommune (ID: 15267)** - Vedtekter som sikrer at barn med funksjonsnedsettelse har tilgang til barnehageplasser.
- **Natt-tjeneste barn - prosedyre for tildeling og økonomioppfølging (ID: 7994)** - Prosedyre for natt-tjenester til alvorlig eller kronisk syke barn med funksjonsnedsettelse.
- **Rutine barn som pårørende (ID: 15552)** - Rutiner for oppfølging av barn som pårørende til pasienter med funksjonsnedsettelse.
- **Kommunal bolig - Bolig for utleie, inkludert fysisk tilrettelagt bolig - tjenestebeskrivelse (ID: 11785)** - Beskrivelse av kommunale boliger som er fysisk tilrettelagt for personer med funksjonsnedsettelse.

Forbedringsarbeid og utviklingsarbeid oppsummert:

Selv om kommunen er av den oppfatning at den innfrir forventningene som rent faktisk stilles i CRPD i dag, er der likevel en del områder som kan forbedres og videreutvikles. En del av disse områdene kan man prioritere uten særlige kostnader, mens andre krever en saklig og økonomisk prioritering for å fremstå som realistisk i nær fremtid.

Økonomiske konsekvenser

Saken er en orientering om status på området, og om mulige forbedringer og utviklingsområder. Den har dermed ingen direkte og umiddelbare økonomiske konsekvenser for kommunen. Der vil her nevnes planlagte og mulige tiltak av utviklende karakter, som vil kunne kreve resurser å iverksette og videreutvikle.

Uttalelse fra rådene (Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Studentutvalget)

Saken forelegges rådene, og eventuelle innspill følger saken som vedlegg. Rådene er også orientert under saksforberedelsene.

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Saken er fremlagt for Eldrerådet og Rådet for personer med funksjonsnedsettelse. Eldrerådet og Rådet for funksjonshemmede har blitt forelagt saken i saksbehandlingsfasen, og vil også behandle den ferdige saken i forbindelse med sakens politiske behandling.

Klima- og miljøkonsekvenser

Ingen.

HMS/Folkehelse

Ingen.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kort oppsummering/vurdering:

Det er i liten grad forankret eller definert gode rutiner og praksis som ivaretar CRPD i kommunen på overordnet systemnivå, eller som forplikter ansatte og ledere. Det betyr ikke at det ikke gjøres mye bra på avdelingsnivå/enhetsnivå og i møte med enkeltmennesker, som samlet sett imøtekommer de forventningene som ligger i nasjonal lovgivning utledet av konvensjonen. Samtidig kan det oppleves noe uoversiktlig, så et forbedringspotensial kan være å øke bevisstheten rundt konvensjonen og dennes prinsipper, slik at man kan gjenkjenne disse i den nasjonale lovgivningen som kommunens ulike områder arbeider etter. Et slikt fokus vil kunne øke bevisstheten, og derigjennom også gi enda bedre treffsikkerhet og helhet for de tiltak man faktisk iverksetter. Det vil også bli lettere å rapportere på effekter, da man ved økt kunnskap, vil være mulig å gjenkjenne det indirekte opphavet til tiltaket man har gjennomført, eller ønsker å gjennomføre.

Parallelt bør det utvikles og forankres gode rutiner og evalueringsparametere som bidrar til utvikling og oppfølging av tjenester i tråd med prinsippene i CRPD, samtidig som man finner en balanse hvor økonomi og bærekraft ivaretas.

Gevinstene for tjenestebrukere og innbyggere vil kunne være økt mestring, bedre livskvalitet og økt selvstendighet. Gevinsten for kommunen og dennes ansvarsområde vil være en mer tydelig forankring av tiltakene, høyere bevissthetsnivå, bedre koordinering og oversikt, og bedre økonomikontroll. Og en bedre by å leve i for alle. Særlig vil et høyere bevissthetsnivå om konvensjonens formål og målgruppe kunne gjøre at alle brukere av våre tjenester naturlig ville bli innlemmet i tankesettet og slik nyte godt av forventningene i konvensjonen. Uavhengig av om funksjonsnedsettelsen er medfødt, eller ervervet gjennom rusavhengighet, alderdom, psykisk sykdom eller en fysisk skade.

Konklusjonen er at man finner at kommunen overholder sine forpliktelser, og at man er positive i sin tilnærming til et videre arbeid med å utvikle organisasjonen til å yte enda bedre på kjerneområdene som kan knyttes til CRPD. Det ville være fordelaktig å kunne finne ressurser til å systematisere arbeidet bedre på et overordnet nivå, for å kunne følge utviklingen bedre, og slik kunne etterspørre og iverksette videre utvikling av eksisterende tiltak, og ta opp i seg nye tilnærminger. Dette vil være en kvalitativ heving av dette arbeidet, men vil også kreve ressurser. Dette er en utfordring, slik den total økonomisk situasjon er. Man vurderer altså at kommunen overholder sine forpliktelser, og at man er positive i sin tilnærming til et videre arbeid med å utvikle organisasjonen til å yte enda bedre på området.

Det foreslås at bystyret tar saken til orientering.

Punkt 110/24: Forenkling av søknadsprosess BPA- ordningen

Bilag

Vedtak RPF, 11112024, Sak 65/24, Forenkling av søknadsprosess BPA- ordningen

Vedtak , 05112024, Sak 5/24, Forenkling av søknadsprosess BPA- ordningen

Vedtak OPPV, 05112024, Sak 58/24, Forenkling av søknadsprosess BPA- ordningen

Vedtak byst, 27112024, Sak 172/24, Forenkling av søknadsprosess BPA- ordningen

Vedtak Eldre, 11112024, Sak 56/24, Forenkling av søknadsprosess BPA- ordningen

Tilsyn BPA endelig rapport

Vedlegg 1 Statistikk - utvikling av BPA ordninger i Kristiansand kommune

Vedlegg 2 Oversikt over søknader og antall klagesaker_



SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2024023807
Saksbehandler Ellen Kristin Torgersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	11.11.2024	65/24
2 Eldrerådet	11.11.2024	56/24
3 Oppvekstutvalget	05.11.2024	58/24
4 Helseutvalget	12.11.2024	67/24
5 Formannskapet	20.11.2024	110/24
6 Bystyret	27.11.2024	172/24
7 Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 2024-25	05.11.2024	5/24

FORENKLING AV SØKNADSPROSESS BPA- ORDNINGEN

FORMANNSKAPET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 20.11.2024 SAK 110/24

Formannskapets innstilling:

Formannskapet ber om at det utarbeides en forvaltningsrevisjonsrapport for å undersøke i hvilken grad praktiseringen med ordningen med brukerstyrt personlig assistanse er i tråd med lovverket.

- Hvordan er Kristiansand kommunes tildelingspraksis når det gjelder brukerstyrt personlig assistanse.
- Søknadsprosess og tildelingspraksis for BPA sammenlignet med andre storbykommuner.
- I hvilken grad kommunens tildeling av, samt utmåling av timer til BPA skjer i samsvar med gjeldene regelverk.
- I hvilken grad kommunens praktisering av BPA-ordningen er i tråd med ordningens intensjon.
- I hvilken grad Kristiansand kommune har fulgt opp forbedringspunktene fra forvaltningsrevisjonen fra 2019.

(14/1)

Forslag:

Høyre/KRF/FRP/Venstre fremmet følgende forslag:

«Formannskapet ber om at det utarbeides en forvaltningsrevisjonsrapport for å undersøke i hvilken grad praktiseringen med ordningen med brukerstyrt personlig assistanse er i tråd med lovverket.

- Hvordan er Kristiansand kommunes tildelingspraksis når det gjelder brukerstyrt personlig assistanse.
- Søknadsprosess og tildelingspraksis for BPA sammenlignet med andre storbykommuner.

- I hvilken grad kommunens tildeling av, samt utmåling av timer til BPA skjer i samsvar med gjeldene regelverk.
- I hvilken grad kommunens praktisering av BPA-ordningen er i tråd med ordningens intensjon.
- I hvilken grad Kristiansand kommune har fulgt opp forbedringspunktene fra forvaltningsrevisjonen fra 2019.»

PS fremmet følgende forslag:

«Kristiansand Kommune skal prioritere BPA som et likestillingsverktøy og en bærekraftig tjeneste som fremmer livskvalitet for både brukere og pårørende. Kommunen skal søke refusjoner og benytte alle statlige tilskudds muligheter som BPA-brukere kvalifiserer til, og utarbeide en enhetlig kostnadsoversikt over BPA for å sikre riktig ressursbruk. Videre skal kommunen aktivt samarbeide med private aktører for å avlaste egne ressurser og møte brukerbehovet effektivt. Av disse grunner anmoder bystyret om at Kristiansand kommune må få en rausere BPA-ordning.»

Voteringer:

Ved alternativ votering ble Høyre/KRF/FRP/Venstre sitt forslag vedtatt med 14 stemmer, mens 1 stemte for kommunedirektørens innstilling (Rødt).

PS sitt forslag følger saken uten votering.

20.11.2024

Punkt 111/24: Inkludering av innbyggere med ulike funksjonsnedsettelse

Bilag

Vedtak RPF, 11112024, Sak 69/24, Inkludering av innbyggere med ulike funksjonsnedsettelse

Vedtak byst, 27112024, Sak 173/24, Inkludering av innbyggere med ulike funksjonsnedsettelse

Vedtak Eldre, 11112024, Sak 57/24, Inkludering av innbyggere med ulike funksjonsnedsettelse



SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2024024647
Saksbehandler Gunn-Heidi Gabrielsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	11.11.2024	69/24
2 Eldrerådet	11.11.2024	57/24
3 Formannskapet	20.11.2024	111/24
4 Bystyret	27.11.2024	173/24

INKLUDERING AV INNBYGGERE MED ULIKE FUNKSJONSNEDESETTELSER

FORMANNSKAPET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 20.11.2024 SAK 111/24

Formannskapets innstilling:

Bystyret ber om at alle relevante kommunale tjenester kartlegger sitt nivå av tilgjengelighet for døve og hørselshemmede, beregner kostnader og melder dette inn ved rullering av økonomiplanen fra 2026.
(Enst.)

20.11.2024

Punkt 112/24: Aksjonæravtale Sørnorsk Filmsenter AS

Bilag

Vedtak KULT, 14112024, Sak 85/24, Aksjonæravtale Sørnorsk filmsenter AS

Vedtak byst, 27112024, Sak 176/24, Aksjonæravtale Sørnorsk filmsenter AS

Forslag til aksjonæravtale 2025

Vedtekter Soernorsk filmsenter AS



Dato 29. oktober 2024
Saksnr.: 2024026695-1
Saksbehandler Jørgen Skauge
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Kultur- og idrettsutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

14.11.2024
20.11.2024
27.11.2024

Aksjonæravtale Sørnorsk filmsenter AS

Forslag til vedtak

1. Kristiansand kommune selger 100 aksjer i Sørnorsk filmsenter AS til Telemark fylkeskommune for kr 10 000,-.
2. En opptrapping av driftstilskuddet til Sørnorsk filmsenter frem mot 2029 innarbeides i budsjett- og økonomiplan for 2026-2029.
3. Forslag til ny aksjonæravtale vedtas.

Sammendrag

Sørnorsk filmsenter AS eies av fylkeskommunene Agder, Vestfold og Telemark og Kristiansand kommune med 1/3 hver. Eierstrukturen i Sørnorsk filmsenter AS må endres på grunn av oppløsningen av Vestfold og Telemark fylkeskommune. Endringen krever ny aksjonæravtale.

Kommunedirektøren foreslår at Kristiansand kommune selger 100 aksjer til Telemark fylkeskommune samtidig som Agder fylkeskommune selger 100 aksjer til Vestfold fylkeskommune slik at det blir fire likestilte eiere i Sørnorsk filmsenter AS.

For å møte målsettingen om driftstilskudd lik eierandel foreslås en opptrapping av driftstilskuddet over fem år. Økningen innarbeides i budsjett og økonomiplan 2026-2029, og vurderes i årlig budsjettarbeid. En nasjonal styrking av regionale filmsentre har gitt Sørnorsk filmsenter AS nye oppgaver innen tilskuddsforvaltning av lange formater. Dette gir økt behov for administrative ressurser, og en opptrapping av driftstilskuddet vil også imøtekomme dette behovet.

Vedlegg:

Forslag til ny Aksjonæravtale
Vedtakter Sørnorsk filmsenter AS

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Oppløsningen av Vestfold og Telemark fylkeskommune har ført til at det må gjøres endringer i eierstrukturen i Sørnorsk filmsenter AS. Tidligere var eierskapet delt i tre like store andeler og det er ønskelig å videreføre likt eierskap slik at Kristiansand kommune, Agder fylkeskommune, Vestfold fylkeskommune og Telemark fylkeskommune eier 25% hver av Sørnorsk filmsenter AS.

Den regionale filmsatsingen er en del av den nasjonale film- og dataspillpolitikken. Regionale filmvirksomheter er viktige virkemidler for å nå de nasjonale målene i Meld. St. 30 (2014–2015) En framtidsrettet filmpolitikk.

Sørnorsk filmsenter AS skal bidra til en faglig og kunstnerisk utvikling av filmproduksjon i fylkene Agder, Vestfold og Telemark. Filmsenteret forvalter statlige produksjons- og utviklingsmidler og fylkeskommunale driftsmidler. De statlige midlene går til utvikling og produksjon innenfor områdene dokumentarfilm, animasjonsfilm, kortfilm, dataspill, tv-serie og langfilm. I tillegg forvalter selskapet midler til kompetansehevende tiltak for bransjen, talentutvikling og midler til utvikling av filmfaglige tilbud til barn og unge.

Total aksjekapital i selskapet er 120 000 kroner fordelt på 1 200 aksjer. Aksjefordeling og driftstilskudd for 2024 har vært som følger:

Eier	Antall aksjer	Eierandel	Driftstilskudd
Vestfold fylkeskommune	200	16,66%	498 884 kr
Telemark fylkeskommune	200	16,66%	498 884 kr
Agder fylkeskommune	400	33,33%	1 078 000 kr
Kristiansand kommune	400	33,33%	840 000 kr

I perioden 2020 til 2023 var det lik aksjefordeling mellom eierne i Sørnorsk filmsenter, med målsetning om at driftstilskudd på sikt skulle gjenspeile eierandel. Kristiansand kommune har ikke klart å oppfylle målet om lik finansiering som de andre eierne.

Gjennom en nasjonal styrking av de regionale filmsentrene i 2024 fikk Sørnorsk filmsenter nye oppgaver; som tilskuddsforvalter til produksjon av dramaserier, spillefilm og spill.

For å møte de nye oppgavene i forbindelse med en utvidet tilskuddsforvaltning på filmområdet har filmsentret vurdert at det bør ansettes en filmkonsulent i minimum 50% stilling, med mulighet for utvidelse til 100%. Informasjon om behov for økte administrative ressurser for filmsenteret ble delt på eiermøte 24.06.2024, der det også ble diskutert ulike eierstrukturer.

Administrasjonen i de tre fylkeskommunene og Kristiansand kommune har i fellesskap arbeidet fram forslag til ny aksjonæravtale, som inneholder lik fordeling av aksjer og driftstilskudd.

Endringen i eierstrukturen løses ved at Vestfold fylkeskommune kjøper 100 aksjer fra Agder fylkeskommune, og Telemark fylkeskommune kjøper 100 aksjer fra Kristiansand kommune. Aksjene selges til opprinnelig verdi på kr 100 pr aksje.

Selskapet har vedtektsfestet at forretningskontoret er i Kristiansand og en endring i eierskapet vil ikke påvirke hvor kontoret ligger.

Aksjonæravtalens formål er å samordne samarbeidet mellom aksjonærene når det gjelder eierskap og drift av Sørnorsk filmsenter AS. Aksjonæravtalen regulerer også fordeling av driftstilskudd. Forslaget til ny aksjonæravtale har målsetting om at på innen 2029 skal driftstilskuddet fra eierne være lik eierandelen.

Forslag til opptrapping av driftstilskudd 2025 – 2029 i kroner

Eier	2025	2026	2027	2028	2029
Vestfold fylkeskommune	500 000	600 000	740 000	890 000	1 080 000
Telemark fylkeskommune	750 000	831 000	913 000	996 000	1 080 000
Agder fylkeskommune	1 078 000	1 078 000	1 078 000	1 078 000	1 080 000
Kristiansand kommune	840 000	900 000	960 000	1 020 000	1 080 000

Fra 2029 er det en målsetting om at beløpet reguleres årlig med omforent deflator.

Aksjonæravtalen signeres på eiermøte i forbindelse med generalforsamlingen i 2025. Det legges frem likelydende saker med forslag til ny aksjonæravtale hos alle eierne. Det er ikke behov for vedtektsendring i forbindelse med ny aksjonæravtale.

Juridisk grunnlag

Endringen medfører ny aksjonæravtale som endres på punktet om eierandel og om deflator. Aksjonæravtalen endres fra at tilskuddet skal økes med statlig deflator til at det er en målsetning om å regulere med årlig omforent deflator.

Økonomiske konsekvenser

Økningen fra tre til fire eiere med målsetting om tilsvarende bidrag til driftstilskuddet vil styrke selskapet i perioden.

Sørnorsk filmsenter AS flyttes ut av tilskuddsordningen «Tilskudd til kompetansesentre og nettverksorganisasjoner» og tar med seg tilskuddet de fikk derfra for 2024. Årsaken er at selskaper kommunen eier eller har samarbeidsavtale om finansiering skal ligge under posten «Driftstilskudd» i budsjettet. Harmoniseringen av driftstilskuddet fører til en årlig økning på kr 60 000 fra 2026 til 2029 hvor alle eierne gir likt driftstilskudd. Tilskuddet indeksreguleres ikke før i 2030.

100 aksjer selges til Telemark fylkeskommune for kr 10 000,-.

Klima- og miljøkonsekvenser

Eierskapet i Sørnorsk filmsenter AS bidrar til måloppnåelse innenfor flere av FNs bærekraftsmål:

Nummer 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst og nummer 11. Bærekraftige byer og lokalsamfunn.

- Eierskap i Sørnorsk filmsenter gir filmskapere mulighet for å arbeide i regionen.
- Filminnspilling i regionen gir positivt omdømme for kultur- og næringsliv og ringvirkninger til tilstøtende næringer.

Bærekraftsmål nr 10 Mindre ulikhet.

- Sørnorsk filmsenter har filmfaglige tilbud til barn og unge, der de får økt kunnskap om filmproduksjon gjennom deltagelse i filmverksteder. Deltagelsen i regi av filmsenteret er gratis.

Bærekraftsmål nr 13 Stoppe klimaendringene.

- Sørnorsk filmsenter har tildelingskriterier med søkelys på miljøbærekraftig produksjon.

Bærekraftsmål nr 17 Samarbeid for å nå målene.

- Faste arenaer for dialog og samhandling.

Vurdering

Eierskapet i Sørnorsk filmsenter AS bidrar til en levedyktig filmbransje gjennom langsiktig og systematisk satsning, og en kontinuerlig tilgang til søkbare midler.

Endringen i eierstruktur og likestilling i driftstilskudd vil gi Sørnorsk filmsenter AS økte inntekter og sikre videre positiv utvikling av den profesjonelle filmbransjen, skape økt aktivitet og synliggjøre våre historier.

Film er et uttrykk som ligger i skjæringspunktet mellom kultur og næring, og er av betydning for verdiskapingen og regionens attraktivitet. Sørnorsk filmsenter AS kan nå gi midler også til de lange fiksjonsformatene, som spillefilm og tv-serie. I Kristiansand ble det lansert to spillefilmer i 2023 og endringen vil være med å bidra til økte muligheter for spillefilmer og tv-serier produseres i Kristiansand. Økt aktivitet bidrar til lokale ringvirkninger til andre næringer utover filmbransjen.

Økt søknadsmengde og prosjektoppfølgning hos Sørnorsk filmsenter AS skaper et behov for økte administrative ressurser. Dette kan imøtekommes gjennom en opptrapping av driftstilskuddet fra eierne.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

1. Kristiansand kommune selger 100 aksjer i Sørnorsk filmsenter AS til Telemark fylkeskommune for kr 10 000,-.
2. En opptrapping av driftstilskuddet til Sørnorsk filmsenter AS frem mot 2029 innarbeides i budsjett- og økonomiplan for 2026-2029.
3. Forslag til ny aksjonæravtale vedtas.

Punkt 113/24: Kommuneplanens arealdel for Kristiansand - mindre endring

Bilag

Vedtak ARMU, 14112024, Sak 203/24, Kommuneplanens arealdel for Kristiansand - mindre endring

Vedtak byst, 27112024, Sak 180/24, Kommuneplanens arealdel for Kristiansand - mindre endring

A3_Temakart_2_Kvikkleire_-_aktsomhetskart_REVIDERT_16_07_24



Dato 18. oktober 2024
Saksnr.: 2024015737-10
Saksbehandler Marit Eik
Godkjent av Jan Erik Lindjord
Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Areal- og miljøutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

14.11.2024
20.11.2024
27.11.2024

Kommuneplanens arealdel for Kristiansand - mindre endring

Forslag til vedtak

1. I samsvar med plan- og bygningslovens §11-17 vedtar bystyret mindre endring av endring av kommuneplanens arealdel vedtatt i bystyret 28.2.2024.
 - a. Temakart T2-kvikkleire datert 31.10.2023 erstattes med nytt kart datert 16.07.2024.
 - b. Kommuneplanbestemmelse §12 pkt. 2 byggegrense mot kommunalt VA-nett utgår.
2. Bystyret delegerer myndigheten til å vedta mindre endring av kommuneplanens arealdel, etter plan- og bygningsloven §11-17, til formannskapet.

Sammendrag

Etter at kommuneplanens arealdel ble vedtatt i bystyret 28.2.24 (sak 23/24) er det kommet opp tre forhold som kommunedirektøren anbefalte å endre i sak til formannskapet 4.9.2024

Anbefalingen gjaldt:

- oppdatering av temakart T2-kvikkleire i samsvar med nytt aktsomhetskart fra NVE som viser potensielle kvikkleireområder
- kommuneplanbestemmelse §12 pkt. 2 byggegrense mot kommunalt VA-nett foreslås å utgå
- presisering av kommuneplanbestemmelse § 31 pkt. 3 om akvakulturområder

De to første endringene medfører redusert saksbehandling og vil gi reduserte kostnader for søkere. Den tredje endringen gjelder en presisering av hvilke områder som er omfattet av bestemmelsen.

Formannskapet vedtok i møte 4.9.2024 (sak 76/24) å sende endringen på begrenset høring. Hver enkelt endring ble sendt på høring til berørte offentlige myndigheter med høringsfrist 10.10.2024.

Det er kommet 4 høringsuttalelser til endringene.

- **Temakart T2 kvikkleire** – NVE og Statsforvalteren i Agder har ingen merknader til denne endringen.
- **Kommuneplanbestemmelse §12 pkt. 2 byggegrense mot kommunalt VA-nett** – Endringen berører kun kommunens egne interesser.
- **Presisering av kommuneplanbestemmelse § 31 pkt. 3 om akvakulturområder** – presiseringen gjelder bestemmelsesområde for Oksøy havbeiteområde utenfor Flekkerøy. Kystverket, Statsforvalteren og Fiskeridirektoratet har uttalt seg til endringen.

Kommunedirektøren vurderer at endringene til punkt 1 og 2 faller inn under reglene i plan- og bygningsloven §11-17 om mindre endring av kommuneplanens arealdel og anbefaler at endringene knyttet til temakart T2-kvikkleier og oppheving av kommuneplanbestemmelsen §12 om byggegrense til VA-nett vedtas som mindre endring.

Kommunedirektøren anbefaler ikke å endre kommuneplanbestemmelsen §31 knyttet til bestemmelsesområde #4, som gjelder for hummerhavbeite lokalitet 34377 Oksøy. Kommunedirektøren viser til at areal- og miljøutvalget i møte 12.09.2024 (sak 158/24) enstemmig anbefalte Agder fylkeskommune å avslå søknaden om forlenget konsesjon for hummerhavbeite ved Oksøy, bystyrets enstemmige vedtak i sak 149/24, 30.10.2024 om forslag til utvidelse av fredningsområder for hummer til blant annet å omfatte området avsatt til havbeite for hummer ved Oksøy og til merknader i høringsuttalelser om mindre endringer av kommuneplanens arealdel fra Fiskeridirektoratet og Statsforvalteren.

Fiskeridirektoratet uttaler at det kan være grunn til å vurdere ytterligere presiseringer, eller grundigere vurdere om den foreslåtte presiseringen egentlig er nødvendig og viser til at eksisterende akvakulturlokaliteter gjelder for det som det er gitt tillatelse til etter akvakulturloven. Statsforvalteren uttaler at eventuelt havbeiteområde bør konsekvensutredes i forbindelse med revisjon av kommuneplanen og gir faglig råd om at det, dersom bestemmelsesområdet #4 skal opprettholdes, gis en egen bestemmelse der det angis at det er et område for havbeite for hummer, og hvor det angis når bestemmelsesområdet skal opphøre.

Det går fram av veiledningen til kommuneplanens arealdel at planendringen må behandles som en ordinær planendring dersom berørte myndigheter er mot en slik endring. Hverken Statsforvalteren eller Fiskeridirektoratet uttaler eksplisitt at de er imot den foreslåtte endringen, men begge har merknader knyttet til forslag til endring. Kommunedirektøren vurderer at ytterligere vurderinger og endringer av bestemmelsene vil kunne medføre behov for ny høring.

Delegering av myndighet til å vedta mindre endringer av kommuneplanens arealdel.

I plan- og bygningsloven §11-17 går det fram at *Kommunestyret kan delegerer myndighet til å vedta mindre endringer i planen i samsvar med kommunelovens regler.* Slik delegering ble ikke vurdert da bystyret vedtok gjeldende delegasjonsreglement.

I planbeskrivelsen til kommuneplanens arealdel pkt. 6.6 framgår det at det kan være aktuelt å gjøre justeringer av kommuneplanens arealdel uten å ta opp hele planen til vurdering. Enkelte endringer vil kunne komme inn under plan- og bygningslovens vilkår for mindre endring av kommuneplanens arealdel. Kommunedirektøren anbefaler at vedtak av mindre endringer av kommuneplanens arealdel delegeres til formannskapet, som er kommunens planutvalg for kommuneplansaker.

Vedlegg:

A3_Temakart_2_Kvikkleire_-_aktsomhetskart_REVIDERT_16_07_24

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Etter at kommuneplanens arealdel ble vedtatt i bystyret 28.2.24 (sak 23/24) er det kommet opp tre forhold som kommunedirektøren anbefalte å endre i sak til formannskapet 4.9.2024. Anbefalingen gjaldt:

- oppdatering av temakart T2-kvikkleire i samsvar med nytt aktsomhetskart fra NVE som viser potensielle kvikkleireområder
- kommuneplanbestemmelse §12 pkt. 2 byggegrense mot kommunalt VA-nett foreslås å utgå
- presisering av kommuneplanbestemmelse § 31 pkt. 3 om akvakulturområder

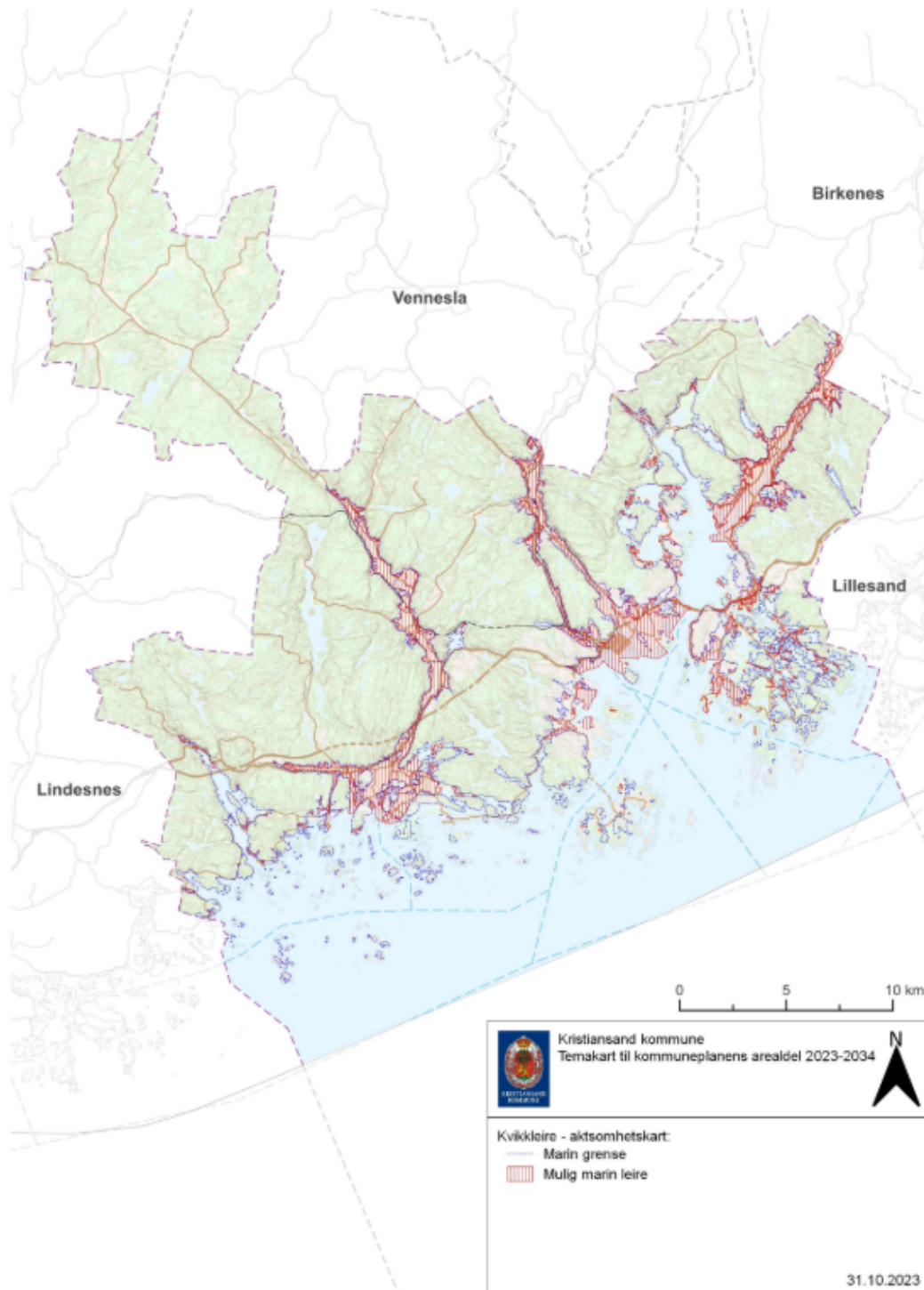
Formannskapet vedtok i sak 76/24, 4.9.2024 å sende endringen på begrenset høring. Hver enkelt endring ble sendt på høring til berørte offentlige myndigheter med høringsfrist 10.10.2024.

Gjeldende kommuneplan

Temakart kvikkleire

1. I kommuneplanens arealdel er de registrerte kvikkleiresonene vist som hensynssone (faresone – ras- og skredfare) i plankartet. Her er det ikke foreslått endring. Temakart - T2-kvikkleire, som foreslås erstattet, viser aktsomhetsområdene med potensiell kvikkleire. Temakartet inngår i planbeskrivelsen og digitale kart og er gjort juridisk bindende gjennom kommuneplanbestemmelse §34 sikkerhet mot naturfare pkt. 1 og 2. *1. Temakart T1-skred, T2-kvikkleire og T3-flom skal legges til grunn for alle planer og tiltak.*
2. *Innenfor aktsomhetsområde for kvikkleire temakart 2, skal faren for område-skred vurderes i henhold til krav i pbl § 28-1 og TEK17 § 7-3 med veiledning, herunder NVE`s veileder 1/2019 Sikkerhet mot kvikkleireskred.*

Temakart 2: Kvikkleire - aktsomhetskart



Byggegrense kommunalt VA-nett

Kommuneplanens arealdel har slik bestemmelse §12 pkt. 2 om byggegrense fra VA-nett:
Avstand fra bebyggelse og konstruksjon til kommunale vann-, overvann- og avløpsledninger (VA- anlegg) skal være minimum 4 m.

Kommuneplanbestemmelse om akvakulturområder

Kommuneplankartet inneholder tre områder med eksisterende lokaliteter for akvakultur. To eksisterende permanente akvakulturlokaliteter på Kalholmen og Herøya er vist både på plankartet og i temakartet. I tillegg viser temakartet to punkter for oppdrett av taskekrabbe og hummer på Hattesteinen på Flekkerøy og et areal for hummerhavbeite

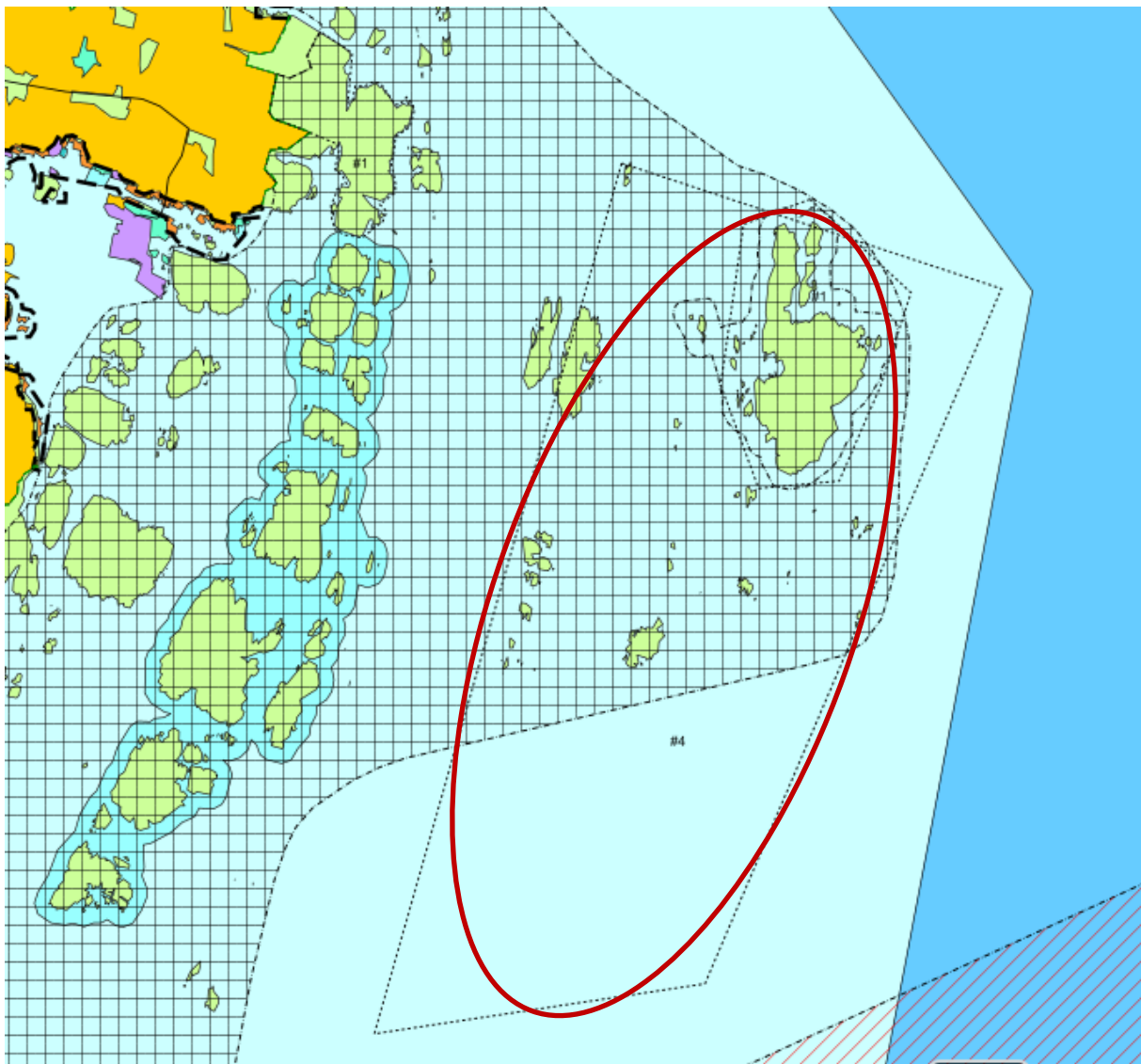
utenfor Flekkerøy. Hummerhavbeiteområdet utenfor Flekkerøy er vist med bestemmelsesområde #4 i plankartet. Området hadde tillatelse til 1.7.2024 og er et flerbruksområde. Flekkerøyhummer SA har søkt Fylkeskommunen om fornyet konsesjon og har fått midlertidig tillatelse fram til 30.11.2024.

Kommuneplanbestemmelsene §31 omhandler bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone. Pkt. 3 i bestemmelsen som omhandler akvakultur er slik:

Akvakulturområder (pbl 11-11 nr 7)

Eksisterende akvakulturlokaliteter gjelder kun for skjell og skalldyr og kan ikke tas i bruk til andre arter (laks og ørret) dersom eksisterende virksomhet opphører.

Ved en inkurie er det ikke presisert i bestemmelsen at denne gjelder områdene vist med akvakulturformål og bestemmelsesområde #4.



Området #4 er her markert med rød ellipse i kommuneplankartet.

Juridisk grunnlag

Plan- og bygningsloven § 11-17 omhandler endring og oppheving av kommuneplanens arealdel.

Loven åpner for at endringer av kommuneplanens arealdel kan vedtas som *mindre endring*. Før det treffes slikt vedtak, skal saken forelegges berørte myndigheter.

Det går fram av veiledningen til kommuneplanens arealdel at:

Dersom berørte myndigheter er mot en slik endring, må planendringen behandles som en ordinær planendring. Forvaltningslovens regler om at saken skal være tilstrekkelig opplyst før vedtak fattes, gjelder.

Ingen av de berørte myndighetene har merknader til oppdatering av temakart T2-kvikkleire i samsvar med nytt aktsomhetskart fra NVE. Oppheving av bestemmelsen berører ingen offentlige myndigheter utover kommunen selv.

Med bakgrunn i høringsuttalelsene vurderer kommunedirektøren at endring av temakart T-2 kvikkleire og oppheving av kommuneplanbestemmelse §12 pkt. 2 kan gjennomføres som mindre endring av kommuneplanens arealdel i samsvar med reglene i pbl §11-17.

Kommunedirektøren er i tvil om endring av kommuneplanbestemmelse § 31 pkt. 3 om akvakulturområder kan vedtas som mindre endring. Hverken Statsforvalteren eller Fiskeridirektoratet utaler eksplisitt at de er imot den foreslåtte endringen, men begge har merknader knyttet til forslag til endring. Kommunedirektøren vurderer at ytterligere vurderinger og endringer av bestemmelsene vil kunne medføre behov for ny høring og behandles som vesentlig endring av kommuneplanens arealdel.

Økonomiske konsekvenser

Oppdatering av temakart kvikkleire har ingen direkte økonomiske konsekvenser for kommunen, men endringene vil medføre at færre områder i kommunen må utredes for områdeskred. Dette vil gi redusert saksbehandlingstid samt reduserte kostnader for utbyggere.

Det å ta ut §12 pkt. 2 om byggegrense gir redusert saksbehandling for kommunen og er en økonomisk gevinst for søkere fordi de slipper å betale kr. 18.000 i gebyret for behandling av dispensasjon fra kommuneplanebestemmelsen. Det er ikke gebyr for dispensasjon fra standard abonnementsvilkår.

Presisering av bestemmelse §31 pkt. 3 har ingen økonomiske konsekvenser for kommunen.

Begrenset høring – oppsummering av høringsuttalelser og vurdering

Forslag om mindre endring av kommuneplanens arealdel ble sendt på begrenset høring 10.09.2024 med høringsfrist 10.10.2024. Det er kommet 4 høringsuttalelser til endringene. Høringsuttalelsene oppsummeres her temavis.

Temakart T2 kvikkleire – NVE (brev datert 2.10.2024) og Statsforvalteren i Agder (brev datert 10.10.2024) har ingen merknader til denne endringen.

Administrasjonens vurdering

Temakart T2 - kvikkleire datert 31.10.2023 er basert på aktsomhetskart for potensiell kvikkleire utarbeidet av NVE. Kartet er gjort juridisk bindende gjennom kommuneplanbestemmelse §34 sikkerhet mot naturfare. Bestemmelsen ble tatt inn i kommuneplanen etter høring, som løsning på innsigelse til høringsforslaget fra NVE. NVE sin innsigelse var begrunnet med at sikkerhet mot naturfare ikke var godt nok ivaretatt i plankart og bestemmelser. NVE har i ettertid oppdatert aktsomhetskartet for potensiell kvikkleire som ligger til grunn for temakart T2-kvikkleire. Siden temakartet er en del av de juridiske plandokumentene, anbefaler kommunedirektøren at temakart T2-kvikkleire erstattes med nytt oppdatert kart.

Kommuneplanbestemmelse §12 pkt. 2 byggegrense mot kommunalt VA-nett –

Endringen berører kun kommunens egne interesser. Ingen har omtalt endringen i sine uttalelser.

Administrasjonens vurdering

Forbud mot tiltak nærmere kommunalt vann- og avløpsnett enn 4 meter er

ivaretatt både som kommuneplanbestemmelse, §12 pkt. 2 og i standard abonnementsvilkår for vann og avløp slik:

Offentlige (kommunale) vann- og avløpsanlegg skal ikke overbygges. Ny bebyggelse, inklusive garasjer og støttemurer, skal ikke plasseres slik at den er til ulempe for drift og vedlikehold av offentlige vann- og avløpsanlegg. Slik bebyggelse skal ha en avstand til offentlige vann- og/eller avløpsanlegg på minst 4 meter. Ved vannledninger større enn 300 mm er minimumavstanden 5 meter.

Dette innebærer at tiltak nærmere VA-ledninger enn 4 meter må behandles både som dispensasjon fra kommuneplanbestemmelsene etter plan- og bygningsloven, og som dispensasjon fra standard abonnementsvilkår.

I kommunens veiledning til standard abonnementsvilkår framgår det at dispensasjoner fra avstandskravene kan kun gis unntaksvis etter en helhetsvurdering av saken. Det skal være tungtveiende grunner til at det gis dispensasjon. Det er ikke mulighet til å klage på avgjørelsen som er fattet av vann- og avløpsavdelingen. Grunnen er at søknaden blir behandlet av ingeniørvesenet v/vann- og avløpsavdelingen i kraft av å være ledningseier og ikke som offentlig myndighetsutøver.

Dobbelt behandling av dispensasjon både fra kommuneplanbestemmelsen og fra standard abonnementsvilkår for vann- og avløp medfører ekstra saksbehandlingsressurser, økt saksbehandlingstid og ekstra kostnader for søkere. Kommunedirektøren vurderer at kommunens interesser er tilstrekkelig ivaretatt i standard abonnementsvilkår og anbefaler å oppheve kommuneplanbestemmelse §12 pkt. 2 - byggegrense mot kommunalt VA-nett.

Presisering av kommuneplanbestemmelse § 31 pkt. 3 om akvakulturområder

Presiseringen gjelder bestemmelsesområde for Oksøy havbeiteområde utenfor Flekkerøy. Kystverket (brev datert 25.09.2024), Fiskeridirektoratet (brev datert 9.10.2024) og Statsforvalteren (brev datert 10.10.2024) har uttalt seg til endringen.

Kystverket har ingen merknader til saken.

Fiskeridirektoratet minner om at det kan være et potensiale i andre typer akvakulturaktivitet enn laks, ørret og regnbueørret f.eks. tang, tare, tunikater (kappedyr) og pigghuder som sjøpølser. Det skjer en stadig utvikling innenfor teknologi og nye driftsformer mv. De viser også til nasjonale forventninger om å sette av tilstrekkelige og egnede nye arealer for akvakultur gjennom oppdaterte regionale og kommunale planer for kystområdene.

Videre uttaler Fiskeridirektoratet at det kan være grunn til å vurdere ytterligere presiseringer, eller grundigere vurdere om den foreslåtte presiseringen egentlig er nødvendig. Mener kommunen f.eks. at eksisterende områder avsatt til akvakulturformål samt bestemmelsesområde #4, i tilfelle opphør, ikke skal gjelde for alle andre arter enn skjell og skalldyr, eller kun utelukke laks og ørret? Eksisterende akvakulturlokaliteter gjelder ellers for det som det er gitt tillatelse til etter akvakulturloven.

Statsforvalteren viser til areal og miljøutvalget sitt vedtak sak 128/24, 12.09.2024 og mener det er uklart hvorfor kommunen søker å endre kommuneplanens bestemmelser knyttet til en virksomhet som ikke lenger er ønskelig. Endringen fremstår å stå i motstrid til vedtaket. I vedtaket ber areal- og miljøutvalget fylkeskommunen om å avslå søknaden om forlenget konsesjon for hummerhavbeitet og ber Fiskeridirektoratet gjennomføre høring om endring av hele eller deler av hummerhavbeiteområdet til fredningsområde for hummer.

Statsforvalteren stiller også spørsmål ved det plantekniske grepet om å vise hummerhavbeitelokaliteten som et bestemmelsesområde innenfor område avsatt til bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone. De viser blant annet til

bestemmelsene §31 pkt. 1 *Formålet gjelder flerbruksområde i sjø for natur, friluftsliv, ferdse, farled og fiske. Etablering av akvakultur er ikke tillatt.*

Statsforvalteren bemerker også at bestemmelsesområde #4 ikke er konsekvensutredet, og er i liten/ingen grad omtalt i forbindelse med høring/offentlig ettersyn av forslaget til ny kommuneplan. Statsforvalteren har med bakgrunn i bestemmelse §31. pkt. 1 lagt til grunn at det ikke ble åpnet opp for akvakultur i hovedformålet bruk og vern av sjø og vassdrag. Etter Statsforvalteren sin vurdering bør et eventuelt slikt havbeiteområde utenfor Flekkerøy, herunder utstrekningen av dette, konsekvensutredes i forbindelse med revisjon av kommuneplanen.

Statsforvalteren viser også til at skjærgården utenfor Flekkerøy har store allmenne interesser og verdier, blant annet for fritidsfiske, som friluftslivsområde og som et viktig område for sjøfugl i Oksøy naturreservat. Etter deres vurdering bør slike naturreservater ikke inngå i områder for akvakultur, mtp. potensiell konflikt med sjøfugl, herunder ferdseforbud.

Avslutningsvis gir Statsforvalteren faglig råd om at det, dersom bestemmelsesområdet #4 skal opprettholdes, gis en egen bestemmelse der det angis at det er et område for havbeite for hummer, og hvor det angis når bestemmelsesområdet skal opphøre.

Administrasjonens vurdering

Tillatelse til hummerhavbeiteområdet utenfor Flekkerøy ble gitt i brev fra Agder fylkeskommunen i 01.02.2014. Tillatelsen ble gitt for 10 år. I forkant av vedtaket ble det gjennomført egen behandling etter bestemmelsene i havbeiteforskriften, med offentlig ettersyn og behandling av kommunen og offentlige sektormyndigheter.

Området inngikk ikke i kommuneplanen 2011. I kommuneplanen 2024 er området med tillatelse til hummerhavbeite vist med bestemmelsesområde #4 i plankartet. Bestemmelsesområdet ble ikke konsekvensutredet i kommuneplanens arealdel fordi dette var et eksisterende område utredet etter havbeiteforskriften. Ved en inkurie er det ikke presisert i bestemmelsen § 31 pkt. 3 at denne gjelder for områdene vist med akvakulturformål og bestemmelsesområde #4.

I høringssak om mindre endring av kommuneplanens arealdel (formannskapssak 76/24, 04.09.2024) anbefalte kommunedirektøren at bestemmelsen presiseres slik:

Akvakulturområder (pbl 11-11 nr 7)

Eksisterende akvakulturlokaliteter gjelder kun for skjell og skalldyr og kan ikke tas i bruk til andre arter (laks og ørret) dersom eksisterende virksomhet opphører.

Bestemmelsen gjelder for områder avsatt til eksisterende akvakulturformål i plankartet og bestemmelsesområde #4.

Areal- og miljøutvalget behandlet sak om fornyet konsesjon for Flekkerøyhummer SA etter formannskapets vedtak om begrenset høring av mindre endring av kommuneplanens arealdel. Utvalget fattet slik enstemmige vedtak (sak 128/24, 12.09.2024):

1. a) Kristiansand kommune ber Agder fylkeskommune avslå søknaden om forlenget konsesjon for havbeite ved Oksøy, fordi virksomheten nå er annerledes enn det man fikk konsesjon til i 2014.

Bedriften fikk havbeitekonsesjon med mål om å sette ut 400 000 hummer-yngel i havet årlig, men dette har de gått bort fra. Nå kjøper de noen hummer på Fiskebrygga og selger eksklusive hummerfiskerettigheter.

b) Kristiansand kommune vil foreslå for Fiskeridirektoratet at de gjennomfører en høringsrunde om hele eller deler av havbeite-området ved Oksøy egner seg til å omgjøres til et hummerfredningsområde.

Bystyret behandlet sak om forslag til utvidelse av fredningsområder for hummer i Kristiansand som sak 149/24, 30.10.2024. Bystyret vedtok enstemmige om å anmode Fiskeridirektoratet om å igangsette en prosess med inkluderende høring for å etablere

flere hummerfredningsområder områder i Kristiansand blant annet området avsatt til havbeite for hummer ved Oksøy.

Som det framgår av oppsummeringen av høringsuttalelsene har både Statsforvalteren og Fiskeridirektoratet merknader til endringen.

Fiskeridirektoratet uttaler at det kan være grunn til å vurdere ytterligere presiseringer, eller grundigere vurdere om den foreslåtte presiseringen egentlig er nødvendig og viser til at eksisterende akvakulturlokaliteter gjelder for det som det er gitt tillatelse til etter akvakulturloven.

Statsforvalteren uttaler at eventuelt havbeiteområde bør konsekvensutredes i forbindelse med revisjon av kommuneplanen og gir faglig råd om at det, dersom bestemmelsesområdet #4 skal opprettholdes, gis en egen bestemmelse der det angis at det er et område for havbeite for hummer, og hvor det angis når bestemmelsesområdet skal opphøre.

Delegering av myndighet til å vedta mindre endringer av kommuneplanens arealdel.

I plan- og bygningsloven §11-17 går det fram at *Kommunestyret kan delegerer myndighet til å vedta mindre endringer i planen i samsvar med kommunelovens regler.* Slik delegering ble ikke gjennomført da bystyret vedtok gjeldende delegasjonsreglement.

I planbeskrivelsen til kommuneplanens arealdel pkt. 6.6- *Delvis revisjon av kommuneplanens arealdel* framgår det at det kan være aktuelt å gjøre justeringer av kommuneplanens arealdel uten å ta opp hele planen til vurdering.

Utviklingen av samfunnet skjer raskt og ny kunnskap om enkelte tema kan medføre at det er aktuelt å gjøre justeringer av kommuneplanens arealdel uten å ta opp hele planen til vurdering. Det legges opp til revisjon av kommuneplanens arealdel på utvalgte tema ved behov. For eksempel kan det være aktuelt å vurdere endringer av kommuneplanens arealdel dersom det kommer ny kunnskap eller føringer om klimagassreduksjon eller klimatilpasning, eller når veinormalen blir oppdatert.

Kommunedirektøren vurderer at enkelte endringer av kommuneplanens arealdel vil kunne komme inn under plan- og bygningslovens vilkår for mindre endring etter §11-17, og anbefaler at vedtak av mindre endringer av kommuneplanens arealdel delegeres til formannskapet, som er kommunens planutvalg for kommuneplansaker. Endringer som ikke tilfredsstillir kravene til mindre endring i §11-17 vil kreve full planbehandling med høring og offentlig ettersyn og vedtak i bystyret.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

1. Kommunedirektøren anbefaler mindre endring av kommuneplanens arealdel på to områder. Endringene gjelder:
 - oppdatering av temakart T2-kvikkleiere i samsvar med nytt aktsomhetskart som viser potensielle kvikkleireområder, fra NVE
 - kommuneplanbestemmelse §12 pkt. 2 byggegrense mot kommunalt VA-nett foreslås å utgå
2. Kommunedirektøren anbefaler ikke mindre endring med presisering av kommuneplanbestemmelse § 31 pkt. 3 om akvakulturområder.
3. Kommunedirektøren anbefaler at mindre endring av kommuneplanens arealdel i samsvar med vilkår i plan- og bygningslovens §11-17 delegeres til formannskapet.

Punkt 114/24: Utbyggingsprogram 2025-2028 - vedtak av program

Bilag

Vedtak byst, 27112024, Sak 179/24, Utbyggingsprogram 2025-2028 - vedtak av program

Utbyggingsprogram 2025-2028

Agder Fylkeskommune

Avfall Sør

Bane Nor

Christianssands Byselskab

Kristiansand Havn KF

Leverandørenes utviklings- og kompetansesenter LUKS

Repstad Eiendom AS

Statens Vegvesen



SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2024004445
Saksbehandler Synne Thornæs

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet	20.11.2024	114/24
2 Bystyret	27.11.2024	179/24

UTBYGGINGSPROGRAM 2025-2028 - VEDTAK AV PROGRAM

FORMANNSKAPET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 20.11.2024 SAK 114/24

Formannskapets innstilling:

Prinsippvedtak som forutsetning for utbyggingsavtaler, jf. pbl. § 17-2:

- a. Kommunen skal for perioden 2025-2028 tilrettelegge for et byggevolum på ca. 750 boliger pr. år.
- b. Utbyggingsprogrammet og tabell over utbyggingsområder gir grunnlag for drøftelse av utbyggingsavtale, herunder vilkår i utbyggingsavtale.
- c. Utbyggingsområder som er i samsvar med dagens gjeldende arealplan prioriteres i forhold til tilrettelegging av infrastruktur.
- d. Kommunen skal som hovedregel ikke igangsette reguleringsplanarbeid for områder som ikke er tråd med gjeldende arealplan og ikke har nødvendig tilrettelagt infrastruktur.

(Enst.)

20.11.2024